

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТА НА СПОМЕНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА И МУЗЕЈ - ШТИП

INSTITUTE FOR PRESERVING CULTURAL MONUMENTS AND MUSEUM -SHTIP

ШТИПЈАНИ УЧЕСНИЦИ ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ 1912-1913 И ВО ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА 1915-1918

**CITIZEN OF SHTIP, PARTICIPANTS IN THE BALKAN WARS 1912-1913
AND IN THE FIRST WORLD WAR 1915-1918**

ШТИП, 2015

SHTIP, 2015

*Благодарности до
Ванчо Јосифов за неговата несебична и сесрдна
помош и поддршка во реализирањето на ова дело .*

„Штипјани, учесници во Балканските војни 1912/1913 година и во Првата светска војна 1915/1918 година“

Балканските војни од 1912-1913 година претставуваат почеток на најтрагичниот исход од ослободителната војна која што македонскиот народ ја започнал со буните и востанијата од втората половина на XIX и почетокот на XX век.

Првата Балканска војна започнала на 18 октомври 1912 година.

Сојузот на балканските држави гледал добра прилика по пат на војна да освои делови од Европска Турција, а во исто време да ги реализира своите дамнешни желби за национално обединување на своите сонародници во поробените земји. Со воените успеси на срските војски кај Куманово, Скопје, Прилеп и Битола, потоа успесите на бугарските војски во Тракија, на османлиската војска и бил нанесен голем пораз. Речиси сите територии со кои до вчера управувала Османлиската Империја паднале во рацете на балканските сојузници. Територијата на Македонија била окупирана и поделена од сојузничките војски. Во оваа состојба дошла до израз големата спротивставеност и непријателство кои скриено постоеле помеѓу сојузничките држави поради нивните територијални претензии кон Македонија.

Македонскиот народ, почетокот на Првата Балканска војна го дочекал како почеток на искоренувањето на османлиската власт од Македонија. Никој не претпоставил дека тоа е всушност почеток на војна за поделба на Македонија. Народот им давал активна соработка и помош на сојузничките армии во борбата против Османлиите. Посебно голем бил придонесот на Македонците, кои биле вклучени во редовите на Бугарската армија, организирани во т.н. Македоно-одринско ополчение (доброволци). Нивното организирање во Ополчението го раководеле Александар Протоѓерови и Петар Дџрвингов. Истото било направено под раководството на Штабот на бугарската армија. Во исто време, поранешниот Штаб на доброволните чети бил трансформиран во Штаб на Ополченските бригади.

После добивањето на оружје од бугарската армија, Македонско-одринските доброволци веднаш се префрлени на фронтот во Тракија. На Тракискиот фронт, Штабот на Македоно-одринските доброволци бил распуштен, а бригадите биле распоредени во други единици. Доброволците од Македонија и покрај тоа што биле испратени далеку од својата земја, и што пред тоа немале никаква воена обука, се покажале многу борбени и успеале уште во првиот налет да ги натераат османлиските војски на Јавер-Паша на повлекување, при што Османлиите имале и многу загуби. Во меѓувреме, биле формирани уште три доброволни баталјони: Кукушкиот, Воденскиот и Штипскиот. Со нив била засилена секоја бригада со уште по еден македонски баталјон.

Во Македоно-одринското ополчение, пролетта 1913 година се наоѓале 14.670 лица од кои околу 12.000 биле Македонци.^[1] Ослободителните стремежи на македонскиот народ биле грубо изманипулирани од бугарската држава. Испраќањето на Тракискиот, а не на Македонскиот

1 Ванче Стојчев и Александар Стојчев-Букурешкиот мировен договор и поделбата на Македонија во 1913 година, ИНИ Скопје, 2013

фронт, бугарската врховна команда го оправдувала со стравот Македонските ополченици да не предизвикаат судир со српските и грчките сојузници на фронтот во Македонија. Оваа причина за македонската историографија е неприфатлива, бидејќи тоа е провидна политика, Македонците да се отстранат од својот терен на кој би предизвикале поинаква ситуација, која не би била во интерес на тајната дипломатија на балканските сојузници и би ги поматила нивните интереси. Голем дел од Македонците ги загубиле своите животи во битките во Тракија, односно, истите биле жртвувани за туѓи цели, иако тие самите мислеле дека се борат за ослободувањето на Македонија. Исто така, голем број македонски доброволци преку т.н. “Народна одбрана” биле ангажирани во редовите на српската армија. Како напредувала српската армија во Македонија, така дополнително биле ангажирани голем број Македонци во првите борбени редови. Исто така, македонски доброволци биле ангажирани во редовите на грчката армија.

Првата Балканска војна завршува со Мировниот договор во Лондон, од 30 мај 1913 година, со пораз на Османлиската империја и поделбата на Македонија помеѓу нејзините соседи.

Желбата за поделба и распарчување на територијата на Македонија била причина за почеток и на Втората Балканска војна. Српската држава, откако ги загубила териториите во Албанија, побарала компензација во Македонија на штета на Бугарија. Грчката држава побарала територии во источниот дел на Приморска Македонија, како и ексклузивно право врз градот Солун. Бугарската држава не сакала да ги прифати тие нивни барања, за што добила поддршка од Австро-Унгарија. На 1 јуни 1913 година, Србија и Грција се договориле за заедничка војна против Бугарија. Во исто време меѓусебно се договарале и како да ја поделат Македонија .

На 29 јуни 1913 година, бугарската војска извршила напад врз српските и грчките војски, со што започнала Втората Балканска војна. На страна на Србија и Грција се приклучиле Црна Гора, Романија и Турција. Најголемата битка во текот на Втората Балканска војна се водела на реката Брегалница од 30.06. до 09. 07. 1913 година, помеѓу српските и бугарските војски, од која како победник излегла српската армија. Исто така, големи битки се воделе кај Дојран, Струмица, Гевгелија и Кукуш.

Во текот на Втората Балканска војна во армиите на двете завојувани страни, покрај масовните дезертерства, имало и бунтови во одредени единици. Особено незадоволство против меѓусојузничката војна покажало македонското население кое се наоѓало главно во првите борбени редови на двете завојувани страни, водејќи самоуништувачка војна во корист на сопствените окупатори. Така, за време на битката на Брегалница избувнале повеќе бунтови, како на пример во Четвртата Бугарска армија, а во српската трета Армија имало масовни дезертерства. На некои делови на фронтвската линија во текот на Втората Балканска војна во армиите на двете завојувани страни биле забележани дури и братимења помеѓу бугарската и српската војска. Всушност, се работи за Македонци кои се познавале од порано и ги сфатиле целите на војната, па не сакале да учествуваат во борбата за распарчување на сопствената татковина.

Втората Балканска војна завршила сомировна конференција која е одржана во градот Букурешт во Романија на 10 август 1913 година.

Притоа била извршена нова поделба на Македонија. Бугарија го задржала најмалиот дел од Македонија, Пиринскиот дел, со градот Струмица и околните села. Србија го добила Вардарскиот дел од Македонија без Струмица и нејзината околина. Грција го добила најголемиот и воедно најубавиот дел од Македонија, Егејскиот дел, а мал дел од Македонија при разграничувањето на Србија и Албанија и припаднал на новоформираната албанска држава.

Избувнувањето на Првата светска војна во Европа 1914/1918 година, помеѓу двата завојувани империјалистички блока- Централните сили, на чело со Германија и Австро-Унгарија и силите на Антантата, на чело со Франција, Англија и Русија, повторно го актуелизирало прашањето на Македонија. Интересите на двата блока се вкрстувале и на Балканскиот Полуостров.

Почетокот на Првата светска војна ги затекнал Србија и Бугарија во крајно заострени односи. Бугарија, незадоволна од одлуките на Букурешкиот мировен договор, според кој таа задржала помал дел од Македонија, со што таа отворено се ставила на страната на непријателите на Србија, а тоа биле Централните сили. Под формално објавена неутралност, уште во почетокот на војната, Бугарија започнала да се подготвува за реваншистичка војна, чекајќи поволен момент да ја нападне Србија и да ја одземе Македонија. Ваквата политика на Бугарија наполно ѝ одговарала на Австро-Унгарија, која не била задоволна од проширувањето на Србија во Вардарската долина и само чекала погоден момент да ја нападне Србија. Сараевскиот атентат од 28 јуни 1914, Австро-Унгарија ќе го искористи како повод за објавување на војна против Србија.

Непосредно по избувнувањето на Првата светска војна, Македонија била потчинета и разединета на три дела. Македонското стопанство и македонскиот народ биле подложени на најтешката експлоатација. Била спроведена целосна мобилизација на македонскиот народ, кој бил употребуван или на фронтот како „топовско месо“ или во заднината за изградба на воени објекти под крајно мизерни услови. Така, во текот на есента 1915 година, бугарската врховна команда ја создала познатата 11-та Македонска дивизија во чиј воен формациски состав биле вклучени околу 33.000 Македонци.^[2] Помеѓу овие војници имало и голем број на штипјани, кои учествуваат на фронтите на Криволак 1915-1916 година, на Добруџа од 1916 година, и на Македонскиот фронт од 1915-1918 година. Поради ваквите тешки услови, се повеќе растело незадоволството кај населението, кое преминувало во отпор, во почетокот пасивен, преку избегнување на мобилизацијата и дезертирање. На слична и уште пожестока експлоатација македонскиот народ бил подложен и во делот кој бил под окупација на силите на Антантата. Овде тој ја поднесувал власта на грчката администрација и на сојузничките сили. Покрај воените услови во кој бил поставен македонскиот народ од двете страни на фронтот, неподносливото искористување на материјалните и човечките ресурси, македонските населби и градови биле изложени на секојдневни рушења и уништувања.

Првата светска војна завршила со Мировен договор кој се оддржал Версај, предградие на Париз во 1919 година, со кој соседните држави ги задржале македонските територии, добиени со

2 Историја на македонскиот народ, Скопје 1988 година.

поделбата на Македонија со Букурешкиот мировен договор од 1913 година со тоа што Струмица и нејзината околина, влегувале во состав на Бугарија, а според Версајскиот договор, Струмица и околината и се доделени на Србија. Крајот на војната и создавањето на новата држава Кралство на СХС, во чиј состав влегла и Македонија, не само што не го подобрил животот на Македонците, туку тој стана уште потежок. Македонскиот народ и после војната остана потчинет и поделен помеѓу соседите. Меѓу другите ужаси и последици од Првата светска војна во Штип и Штипско се појавиле разни заразни болести, како маларијата, пегавиот тифус, колерата и шпанскиот грип, од кои покрај војници умираше и цивилно население.

Во Музејот се зачувани сеќавања на граѓани на Штип кои учествувале во Балканските војни. Во овој труд ќе се обидеме да пренесеме дел од нив.

Панче Бошков, роден 1886 година во Штип, по занимање шивач, ќе забележи:

“Актерите на Балканските војни, Србија, Грција и Бугарија, во сојуз ја нападнаа Турција. Нивна цел беше да ја истераат Турција од Балканот. Повикот за ослободување од долгогодишното османлиско ропство, македонскиот народ, меѓу нив и штипјани, го прифатија со воодушевување. По објавената општа мобилизација на 17 септември 1912 година, голем број лица доброволно се јавија на зборното место во селото Чардаклија, каде остануваа неколку денови, а потоа заминуваа во Младо Нагоричане, и учествуваа во познатата битка на македонското боиште, битката кај Куманово, на 24 септември 1912 година, која беше клучна во рушењето на османлиското господство во Македонија. Тој со задоволство се сеќава и на своите соборци: Стојан Хаџиниќолов, Тоде Зенделов, Милан Рѓев Ѓошо Јанков и други.

Стојан Хаџиниќолов, роден во Штип во 1886 година, дограмаџија, зборува за борбите со османлиските војски кај Куманово, а по победата над Османлиите, со многумина штипјани, учесници во Кумановската битка, преку Свети Николе, се враќа во Штип. Интересно е неговото искажување за повлекувањето на Османлиите од Штип со натова рени коли, мазги и друг добиток, терајќи го пред себе, а носејќи со себе храна, брзаат кон Струмичко, а оттаму кон Солун. Штипјани пожртвувано учествувале во походите против османлиската војска на фронтот во далечна Тракија во 1912 година.

Јордан Коцев Читкушев од Штип, современик на овие настани ги опишува борбите на Тракиското боиште. Со отпочнувањето на Балканската војна во 1912 година, тој бил земен во Македоно-одринското ополчение, составено од 15 дружини, а секоја дружина од 1.000 до 1.200 членови. Јордан Коцев Читкушев е вклучен во Крџалискиот одред, и учествува во војните против Османлиите на Тракискиот фронт. Тој учествува во сите походи и борби на одредот, во борбите против Османлиите кај: Крџали, Мостанли, Ѓумурџина, Деде Агач, Мерхамли, Ипсала, Кершан, Малгара, Енос, Булаир и др. Во своето излагање ги потенцираше фронталните борби против Османлиите кај Малгара и одбивањето на османлискиот фронт кај Шар-Ќеј, при што дале и бројни жртви. Особено е важно неговото учество во борбите за разбивање на османлискиот одред на Јавер-паша со 280 офицери и 12.000 војници. По паѓањето на Одрин и заклучувањето на примирјето, дедо Јордан зборува дека Македонците, меѓу кои и штипјани се повлекуваат

преку: Кишан, Деде Агач, Ѓумурџина, Ксанта, Серес, Петрич, Струмица, се радуваат дека ќе се вратат во своите родни места, но ќе бидат вклучени во меѓусојузничката војна што ја отпочна Бугарија, против Србија и Грција во 1913 година. Старецот се сеќава за фронталните борби против Србите во Втората балканска војна кај: Лопен, Бела Вода, Емирица, Каменица Дулица.

Интересно е сеќавањето на Димче Камчев -Чешларов, роден во Штип во 1891 година, по занимање чешлар, учесник во битката на Брегалница во јули 1913 година на 22-годишна возраст. “ Меѓусојузничката балканска војна се водеше и во Штипско на висовите Сушево, Пребег, Мери и Ежово. Српските и бугарските војски беа концентрирани во реонот на Штип, од двете страни на Брегалница, каде се водеше решавачката битка во Втората I балканска војна. На мал простор се судрија српската и грчката со бугарската војска.” Во крвавата битка на Брегалница, Димче Чешларов е ранет и испратен на лекување во Пловдив. Старецот зборува дека во градот покрај економските потешкотии, се појавила и епидемија на колера од која дневно умираше 50-60 војници. Епидемијата го зафатила и цивилното население. Според неговите исказувања умрените од колера биле фрлани во дупки со вар. Една таква била ископана во реката Отиња, во близина на црквата “Св. Никола”, а другата се наоѓала надвор од градот.

Штипјанецот Тодор Манев, врз основа на тоа што го доживеал се сеќава:

“На Пребег и Мерите, затишјето на бојните рикотници го сечат офкањата на страдалниците на кој никој од нивните не им приоѓа за да им помогне, а денот топол, сонцето пече. Нашите баби, по нив и нашите мајки, по нив и децата разбудени уште од полноќ од топотот на војничките чизми под нашите прозори, со бардаци и ѓумови за вода, преминавме преку новоселскиот мост во клисурата, која е заштитена од сите страни со куршуми и ги поевме ранетите со вода. “Вода брате, праша и моли Србинот”, “Вода братко, жедно крај него очекува Бугаринот”, а кајсиите кај Новакова чешма беа родиле, како никогаш досега и тоа на ранетите им го дававме, како понада за освежување. По битката кај Брегалница, јуни-јули 1913 година,згаснаа воените операции во штипскиот сектор на фронтот во Втората Балканска војна”. Димче Чешларов, во своето сеќавање зборува дека после Брегалничката битка, во Штип навлегуваат српските, а бугарските војски ги напуштиле штипските позиции повлекувајќи се кон Плачковица, Радовиш, Пехчево и Струмица.

На крајот би се потсетиле на исказувањето на Ристо Јосифов, по занимање сидар, кој зборува за повлекувањето на Османлиите од Штип, поле Првата Балканска војна, и за зулумите кои што ги направиле при повлекувањето. Во куќата на Ристо Јосифов дошол турскиот заптија со цел да ја уништи фамилијата на старецот. За да се спаси истата ја напуштила својата куќа уште преку ноќ.

Содржината на овој албум е составена од фотографии и биографии на дел од штипјани кои зеле активно учество во војните за кои претходно пишувавме. Помал дел од овие лица во војните учествувале како доброволци, додека поголемиот дел од нив биле присилно мобилизирани во редовите на туѓите армии. Во албумот се среќаваат и случаи на лица кои што биле жртви на двојна мобилизација, прво во српската армија, а подоцна и во бугарската и обратно. Неретко на туѓите фронтови се бореле и брат против брат, мобилизирани во разни соседни армии. Албумот содржи и групни фотографии направени во Штип, за време на Втората светска војна, кога

градот бил под бугарска окупација. (сл.бр.).Имено бугарските власти ги собрале поранешните ополченици, штипјани учесници во Балканските и во Првата светска војна,на денот на бугарската армија 06.05. 1943 година,за да им доделат медали, ордени и свидетелства, а истиот ден ополчениците одржале и парада пред граѓаните на Штип (сл.бр.). Како дел од овој албум се и две свидетелства, издадени на 26.09.1941 година.(сл.) Едното свидетелство со број 2061 е издадено на име Јордан Коцев, кој во редовите на ополчението пристапува на 08.10.1912 година, бригада И, дружина 3, рота 3, на должност строев редник. Тој учествува во походите на Софија, Сарамбеј, Мустафа-паша, Лозенград, Баба Ески, Малгара,Ипсала,Кешан, Ени-кој, Саклр, Кумбак, Најбкоп, Авуин, Платана, Стерна, Хераклина, Шаркој, Фере, Деде Агач, Ѓумурџина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Штип, Кочани Софија.Од оригиналниот документ се чита дека Јордан Коцев војувал против Османлиите на Малгара, Платана, Шаркој,а по враќањето од Тракискиот фронт, учествува во меѓусојузничката војна против Србите, во битките кај Емирица, Пониква, Каменица Дулица.Ова свидетелство во Музејот е набавено во 1965 година.Второто свидетелство е со бр. 1678, на име Тодор Гацов. Од него се дознава дека тој во редовите на Македоно-одринското ополчение му пристапува во месец октомври 1912 година,бригада ИИИ, дружина 15, рота 12. Тој учествува во походите на Софија, Крџали,Султан-тепе, Ѓумурџина, Димотика, Ќишан, Шаркој, Штип, Кешин мост, Софија.Според неговите усмени искажувања, после учеството на Балканско-тракискиот фронт против Османлиите, со многумина Македонци се враќа во меѓусојузничката војна 1913 година, што ја започна Бугарија против Србија и Грција. Во свидетелството е запишано учеството на Тодор Гацов во војната против Србите во битките кај Султан-тепе, Табановци. Тој бил ослободен од служење на воениот рок на 10.08.1913 година.Свидетелството во Музејот е набавено во 1978 година.

Дел од албумот се и споменици на војната од 1912 година “Осветено Косово,доделени на Милан Ефтимов Р’џев, Мише Кочубов и Стојче Киров (сл. бр.),за нивното учество во успешните битки на српската војска кај Куманово на 24.09.1912 година,која што била најважна воена операција и била клучна во рушењето на османлиската власт во Македонија. Исто така претставени се и ордени и свидетелства, доделени за учество во Балканските војни и во Првата светска војна на поголем број штипјани, кои што биле дел од бугарската војска: Трајко Стојанов Малинов, Коле Устичков, Тодор Панајотов, Јордан Гелев, Илија Воинов и Ганчо Рибарски (сл. бр). Покрај овие ордени, во албумот се претставени и еден Спомен Крст (сл. бр.),доделен за ревносна служба во редовите на српската армија,како и едно одликување, доделено во 1937 година по повод дваесет и пет годишнината од Балканските војни 1912-1937(сл. бр.)

Дел од личностите во албумот ги оставиле своите животи на туѓите фронтови, а дел од нив ги надживеале сите тие премрежја и доживеале да им ги пренесат своите сеќавања на нивните потомци, и со тоа ги задолжиле идните генерации преку вакви проекти и истражувања да се овековечат во овој албум. Во текот на нашето истражување дојдовме до податоци за учество во овие војни и за други наши сограѓани, но за истите лица не успеавме да дојдеме до фотографии па затоа тие не се застапени во овој албум.

“Citizens of Shtip, participants in the Balkan wars 1912/1913 and in the First world war 1915/1918”

The Balkan wars from the year 1912-1913 represent a start of the most tragic outcome from the liberation war which the Macedonian people had started with the rebellions and the uprisings from the second half of the XIX and the start of the XX century.

The first Balkan war has started on the 18th of October 1912.

The alliance of the Balkan countries saw a good chance to gain some of the parts of European Turkey by warfare, and at the same time to fulfill its long time wishes for a national union of their compatriots in the captured lands. With the military successes of the Serbian military in Kumanovo, Skopje, Prilep and Bitola, and the military successes of the Bulgarian military in Tracia, the Ottoman Empire was greatly defeated. Almost all of the territories which recently were ruled by the Ottoman Empire fell in the hands of the Balkan allies. The territory of Macedonia had been occupied and divided by the alliance armies. In this condition, the great conflicts and animosity which secretly existed between the countries of the alliance because of their territorial pretensions to Macedonia came to the fore.

The Macedonian people welcomed the start of the First Balkan war as a beginning of the rooting out of the Ottoman governing. No one has even supposed that it is actually a beginning of a war for dividing of Macedonia. The people gave an active cooperation and support to the ally armies in their fight with the Ottomans. Especially big contribution was given by the Macedonians who were included in the lines of the Bulgarian army, organized in so called Macedonian – Odrinopolchenie (volunteers). Their organization in the Opolchenie was led by Aleksandar Protogerov and Petar D'ringov. The same organization was made by the organization of the Bulgarian army. At the same time, the former quarters of the volunteering band was transformed in Quarters Opolcenski brigades.

After receiving weapon from the Bulgarian army, the Macedonian – Odrin volunteers were transferred to the Thrace front. On the Trace front, the Quarters of the Macedonian – Odrin volunteers was dismissed, and the brigades were placed in other units. Despite the fact that they were sent far away from their country and they didn't have any military training, the volunteers from Macedonia, they have proved themselves as very militant and managed to make the Ottoman military of Javer-Pasha at retreat at the first attack, with what the Ottomans had a lot of losses. In the meantime, three more volunteering battalions were formed: the Kukus, the Voden and the Shtip ones. With it, every brigade was strengthened with one more Macedonian battalion.

14.670 people were in the Macedonian – Odrinopolchenie in the spring of 1913, 12.000 of which were Macedonian.^[1] The liberation ambitions of the Macedonian people were rudely manipulated by the Bulgarian state. The sending on the Trace, and not the Macedonian front was justified by the Bulgarian supreme command with the fright of the Macedonian opolchenici not to initiate a clash with the Serbian and the Greek allies on the front in Macedonia. This reason is unacceptable for the Macedonian historiography because it is a transparent policy, for the Macedonians to be removed

---

1 Vanche Stojchev and Aleksandar Stojchev- Bucharest peace treaty and the separation of Macedonia 1913, INI Skopje, 2013

from their field on which they would initiate a different situation, which would not be in the interest of the secret diplomacy of the Balkan allies and would interfere with their interests. A great part of the Macedonians lost their lives in the battles in Trace, or, in other words, they were sacrificed for foreign goals, although they thought that they were fighting for the liberation of Macedonia. Also, a great number of Macedonian volunteer's through so called "National defense" were deployed in the arrays of the Serbian army. With the advancement of the Serbian army in Macedonia, a bigger number of Macedonians were deployed in the first lines of combat. At the same time, Macedonian volunteers were deployed in the lines of the Greek army.

The strive of division and dismembering of the territory of Macedonia was the reason for the start of the First Balkan war. After losing its territories in Albania, the Serbian state asked for a compensation in Macedonia at the cost of Bulgaria. The Greek state asked for territories in the East part of Coastal part of Macedonia, as well as an exclusive right on the city of Salonika. The Bulgarian state didn't want to accept their requests, for what it received a support from the Austro-Hungary. On the 1st of June 1913, Serbia and Greece agreed on a joint war against Bulgaria. At the same time they agreed on how to split Macedonia.

On the 29 of June 1913, the Bulgarian army performed an attack on the Serbian and Greek armies, with what the second Balkan war started. On the side of Serbia and Greece, Monte Negro, Romania and Turkey joined. The biggest battle during the Second Balkan war was on the river Bregalnica between the Serbian and the Bulgarian armies, of which the Serbian army came as a winner. There were also great battles near Dojran, Strumica, Gevgelija and Kukush.

During the Second Balkan war in the armies of the two belligerent sides, despite the mass desertions, there were also rebellions in certain units. The Macedonian citizens who were in the first battle lines of the two sides who were in war, leading self-destruction war in favour of its occupatorshood a big dissatisfaction against the allies war. So, during the battle on Bregalnica many rebellions broke out, as an example in the 4th Bulgarian army, and in the 3rd Serbian army there were massive desertions. At some parts of the front lines during the Second Balkans war in the armies of the two militant side's fraternizations between the Bulgarian and the Serbian military could be marked. Actually, those were Macedonians who knew each other from before and have understood the goals of the war, so they didn't want to participate in the war of shattering of their own fatherland.

The Balkan war ended with a peace conference which was held in the city of Bucharest in Romania on the 10th of August 1913.

With that, a new division of Macedonia was performed. Bulgaria kept the smallest part of Macedonia, the Pirin part with the city of Strumica and the surrounding villages. Serbia got the Vardar part of Macedonia without Strumica and its surrounding. Greece got the biggest and at the same time the most beautiful part of Macedonia, the Aegean part, and a small part of Macedonia during the demarcation of Serbia and Albania fell to the newly formed Albanian state.

The outbreak of the First world war in Europe 1914/1918, between the two warring imperialistic blocks – the Central forces, led by Germany and Austro-Hungary and the forces of the Entente, led by France, England and Russia, have actualized the question about Macedonia. The interests of the two blocks crossed on the Balkan Peninsula too.

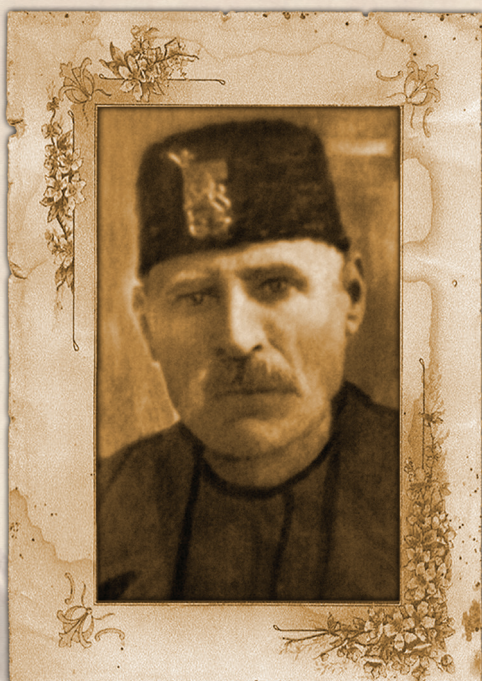
The start of the First World War caught Serbia and Bulgaria in totally aggravated relations. Bulgaria, dissatisfied from the decisions of the Bucharest peace treaty, according to which it kept a smaller part of Macedonia, with which it openly took the side of Serbia`s enemies, and those were the Central forces. Under a formally pronounced neutrality, even from the start of the war, Bulgaria started preparing for a revenge war, waiting for a favorable moment to attack Serbia and to take Macedonia from it. This kind of policy Bulgaria had totally suited Austro-Hungary, which wasn`t satisfied with the expansion of Serbia in the Vardar valley and was waiting for a suitable moment to attach Serbia. Austria-Hungary will use the Sarajevo assassination on the 28th of June 1914 as a cause for pronouncing war against Serbia.

Immediately after the outbreak of the First World War, Macedonia was subdued and divided on three parts. The Macedonian economy and the Macedonian people were exposed to the hardest exploitation. A full mobilization of the Macedonian people was performed, who was used either on the front as a “cannon meat” or in the back for building military objects under extremely miserable conditions. So, during the autumn 1915, the Bulgarian supreme command created the famous 11th Macedonian division in whose military formational structure around 33.000 Macedonians were included.^[2] Because of these difficult conditions, the dissatisfaction of the population grew more and more, and it changed into a resistance, in the beginning a passive resistance, through avoiding mobilization and desertion. The Macedonian people in the part which was under occupation by the forces of the Entente was also exposed to a similar and even more severe exploitation. Here, it endured the government of the Greek administration and the ally forces. Despite the military conditions in which the Macedonian people was placed in both of the sides of the front, the unbearable use of the material and the human resources, the Macedonian settlements and towns were exposed to everyday ruining and destructions.

The First World War ended with a Peace treaty in Paris in 1919, with which the neighboring countries kept the Macedonian territories, gained with the division of Macedonia with the Bucharest peace treaty in 1913 with which Strumica and its surrounding territory as a constituent part of Bulgaria, and according the Versailles treaty, Strumica and the surrounding territories were assigned to Serbia. The end of the war and the creation of the new state Kingdom SHS, in which Macedonia entered, not only that didn`t improve the life of the Macedonians, but it became even harder. The Macedonian people remained subjugated and divided between the neighbors after the war too. Among the other horrors and consequences from the First World War in Shtip and the surrounding parts of Shtip different contagious diseases like the malaria, the spotty typhus, the cholera and the Spanish flu appeared, from which despite the soldiers civilian population also died.

The content of this album is comprised of photographs and biographies of a part of the citizens of Shtip who have taken active participation in the wars and for whom we have written before. Smaller

part of these people have participated in the wars voluntarily, while the bigger part of them were mobilized by force in the alien armies. In the album there are cases of people who were victims of double mobilization, first from the Serbian army, later in the Bulgarian and vice versa. Not seldom on the alien fronts brother against brothers fought, mobilized in different neighboring armies. Part of the people in the album left their lives in alien fronts, and part of them have outlived all those perils and have lived to tell their memories to their descendants, and with that they have obliged the future generations to immortalize them in this album through these kinds of projects and researches.

1. Јордан Авукатов (1878-1965)
Jordan Avukatov (1878-1965)

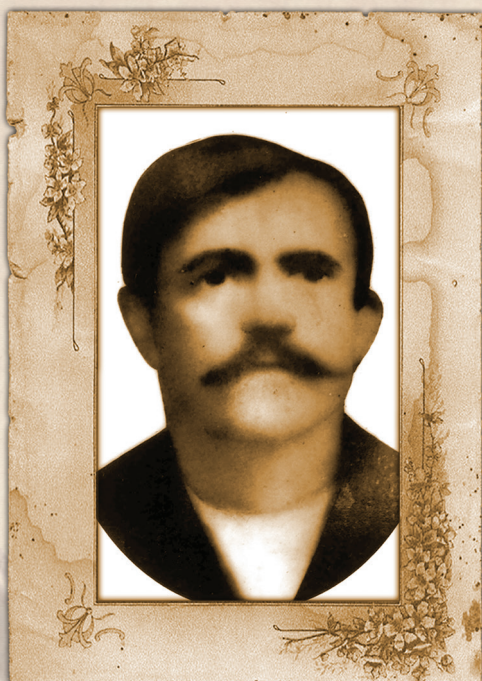
2. Панче Акалиев (1880-1970)
Panche Akaliev (1880-1970)

3. Ванчо Алајгогев (1893-1984)
Vancho Alajgogev (1893-1984)

4. Тодор Александров (1881-1924)
Todor Aleksandrov (1881-1924)

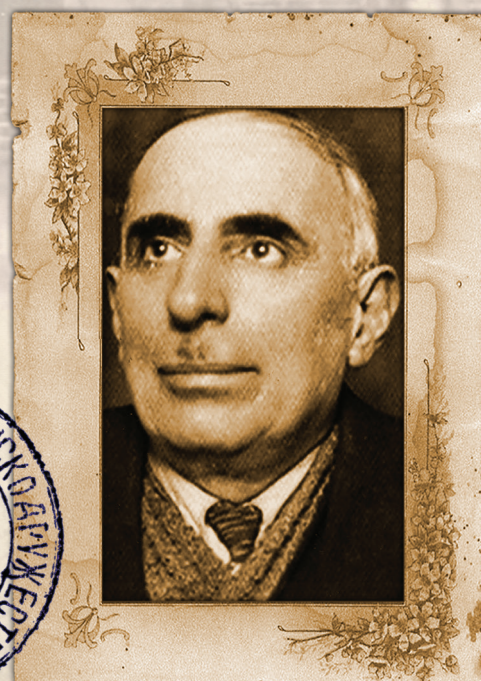
5. Петар Ананиев (1881-1957)
Petar Ananiev (1881-1957)

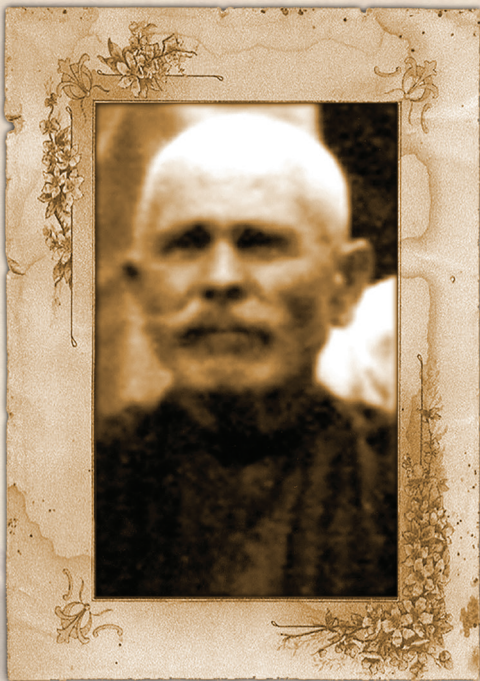
6. Милан Ангелов (1880-1916)
Milan Angelov (1880-1916)

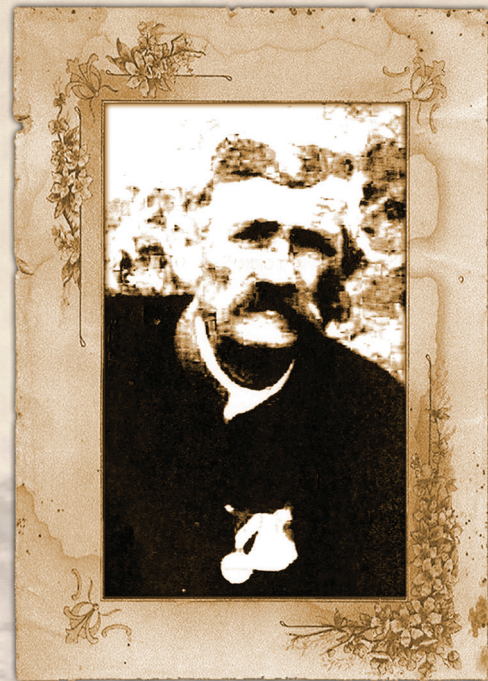
7. Благој Андонов-Мантеза (1896-1973)
Blagoj Andonov (1896-1973)

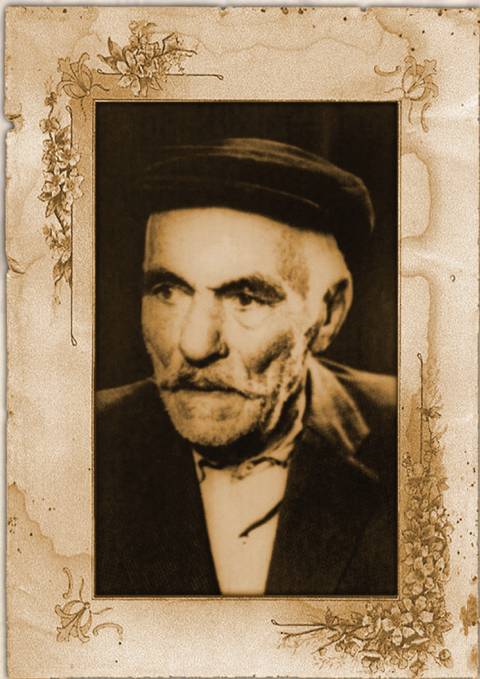
8. Коце Андонов-Убав Коце (1877-1963)
Kose Andonov (1877-1963)

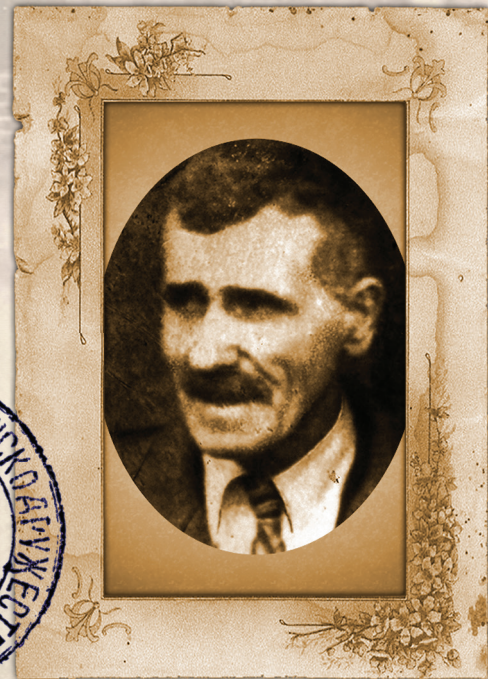
9. Сане Анев (1889-1969)
Sane Anev (1889-1969)

10. Трајко Апостолов-Крупешки (1884-1946)
Trajko Apostolov (1884-1946)

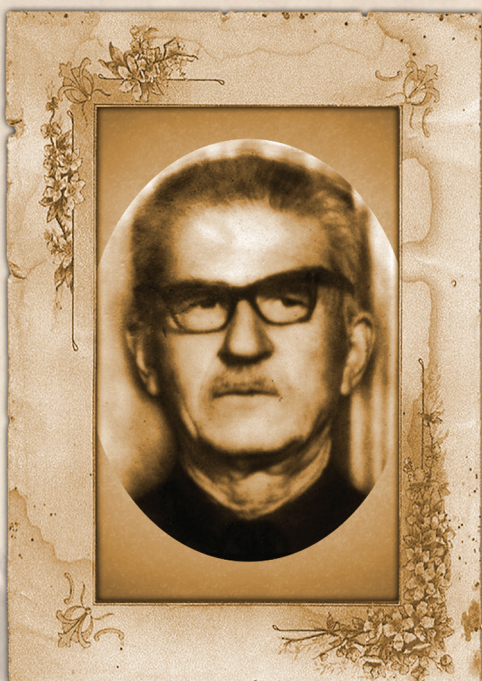

11. Јордан Арев (1881-1967)
Jordan Arev (1881-1967)

12. Јордан Арнаутов (1883-1962)
Jordan Arnautov (1883-1962)

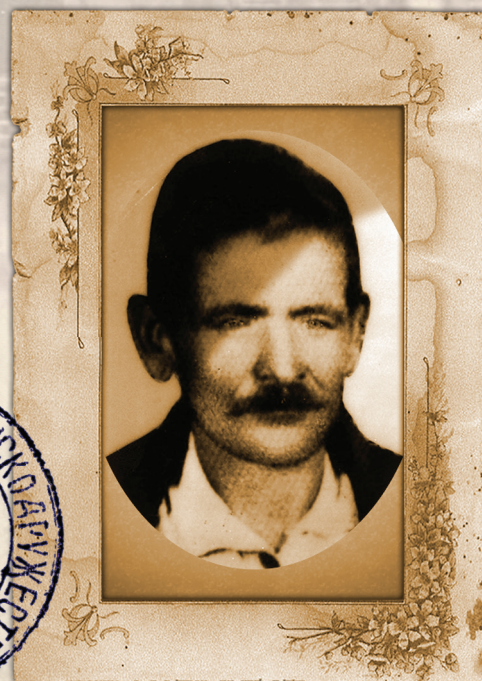
13. Мане Аџи-Манчев (1895-1983)
Mane Adzhi-Manchev (1895-1983)

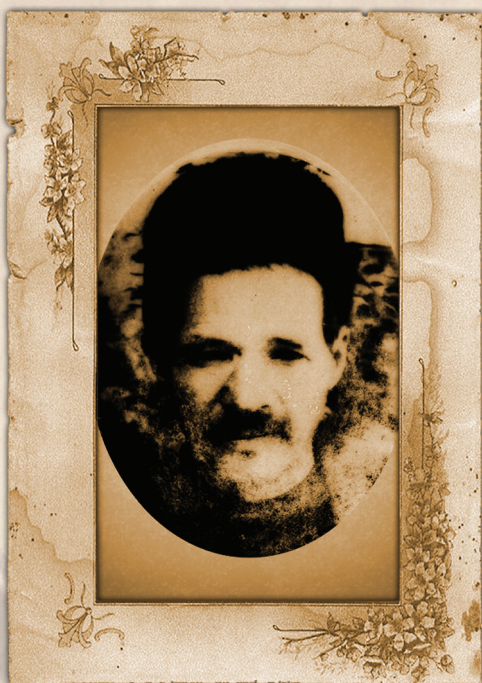
14. Стојан Балабанов (1895-1975)
Stojan Balabanov (1895-1975)

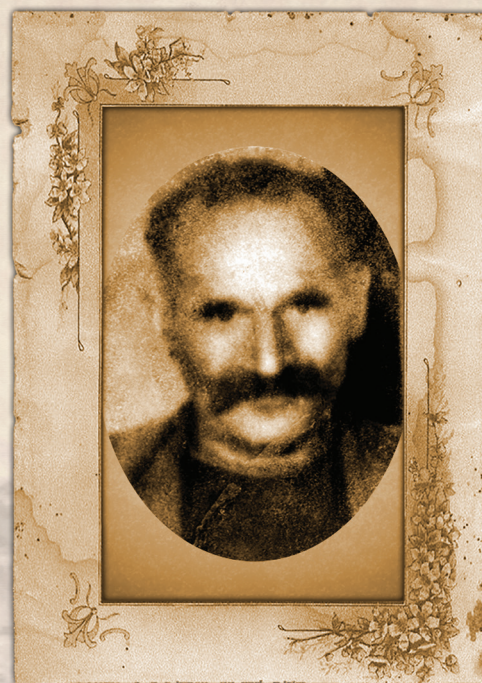
15. Панче Бандев (1895-?)
Panche Bandev (1895-?)

16. Славко Барбарев (1884-1951)
Slavko Barbareov (1884-1951)

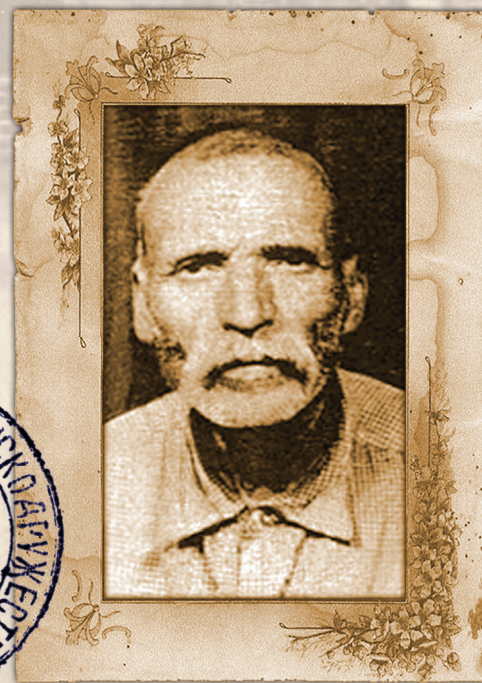
17. Герасим Бинлков (1883-1947)
Gerasim Binkov (1883-1947)

18. Ристо Богоев-Буката (1883-1973)
Risto Bogoev (1883-1973)

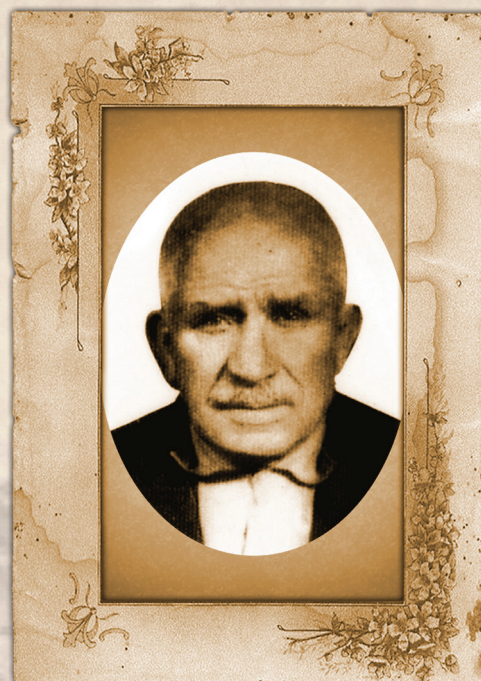
19. Стојан Божинов-Гребулата (1883-1965)
Stojan Bozhinov (1883-1965)

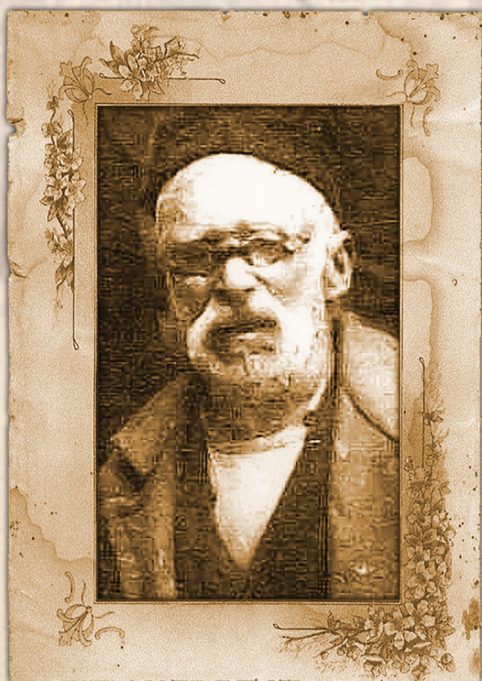
20. Мише Бојчев (1888-1966)
Mishe Bojchev (1888-1966)

21. Коце Бочваров-Ашо (1884-1959)
Koce Boshvarov (1884-1959)

22. Спиро Бочваров (1889-1971)
Spiro Boshvarov (1889-1971)

23. Петар Брашнарлов (1859-1951)
Petar Brashnarov (1859-1951)

24. Панче Бујуклиев (1896-1965)
Panche Bujukliev (1896-1965)

25. Дончо Булигазов
Docho Buligazov

26. Ѓорѓи Варчев (1897-1976)
Gjorgi Varchev (1897-1976)

27. Донче Велков-Чукарето (1897-1979)
Donche Velkov (1897-1979)

28. Тодор Витларов-Јајчаро (1896-1948)
Todor Vitlarov (1896-1948)

29. Илија Воинов (1887-1967)
Ilija Voinov (1887-1967)

30. Митко Гајдарџиски (1897-1971)
Mitko Gajdardzhiski (1897-1971)

31. Никола Гаразов (1895-1968)
Nikola Garazov (1895-1968)

32. Јордан Гаџов (1883-1949)
Jordan Gadzhov (1883-1949)

33. Јордан Гелев-Ѓеврекчијата (1894-1961)
Jordan Gelev (1894-1961)

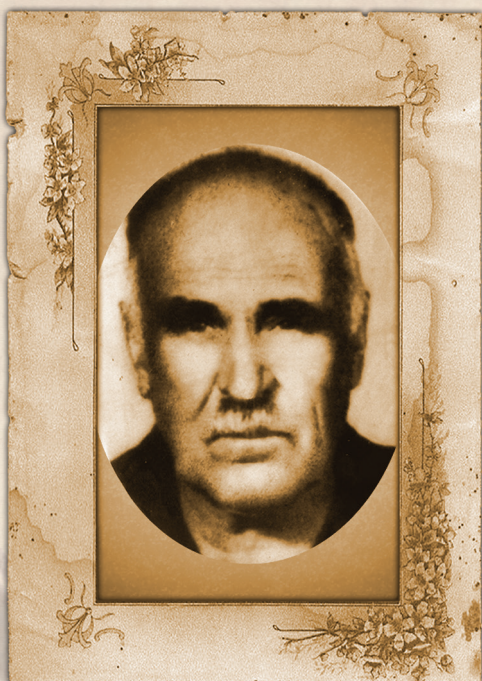
34. Пано Годинаков (1878-?)
Pano Godinakov (1878-?)

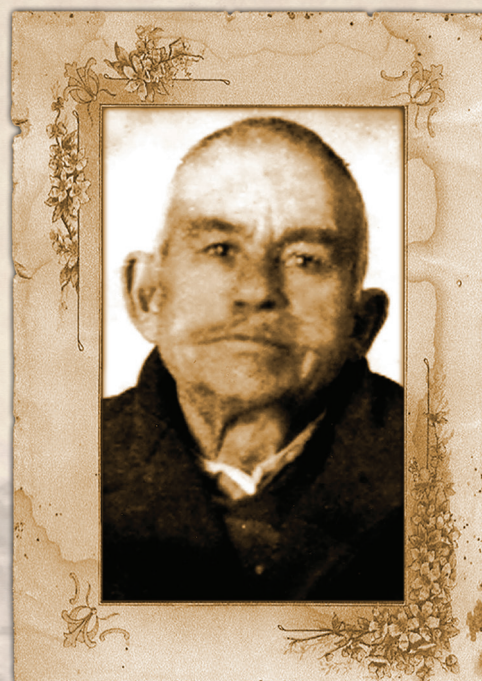
35. Панче Гелев (1877-1955)
Panche Golev (1877-1955)

36. Славко Грличков
Slavko Grlichkov

37. Ѓорѓи Грозданов (1892-1971)
Gjorgi Grozdanov (1892-1971)

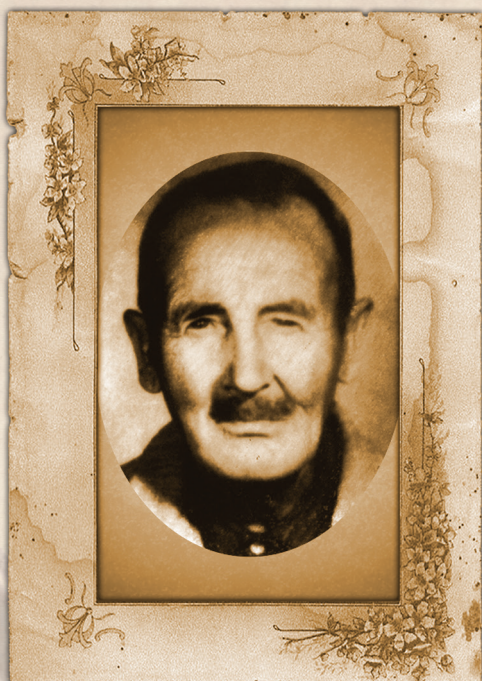
38. Глигор Гуцев (1887-1968)
Gligor Gucev (1887-1968)

39. Стојан Давчев-Клепето (1893-1985)
Stojan Davchev (1893-1985)

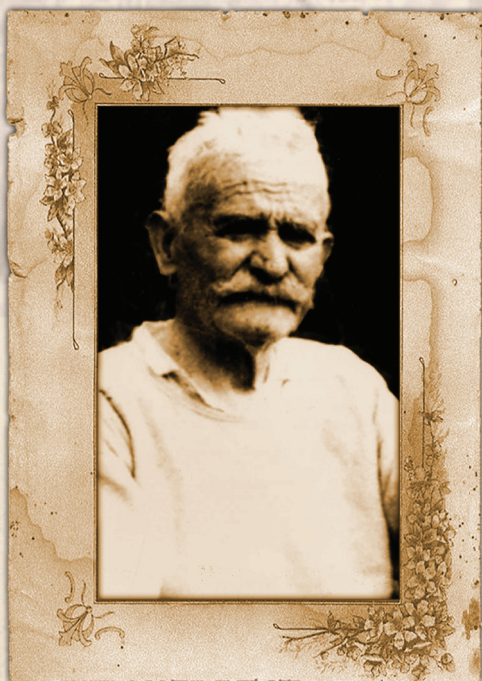
40. Трајко Делибашов (1892-1972)
Trajko Delibashov (1892-1972)

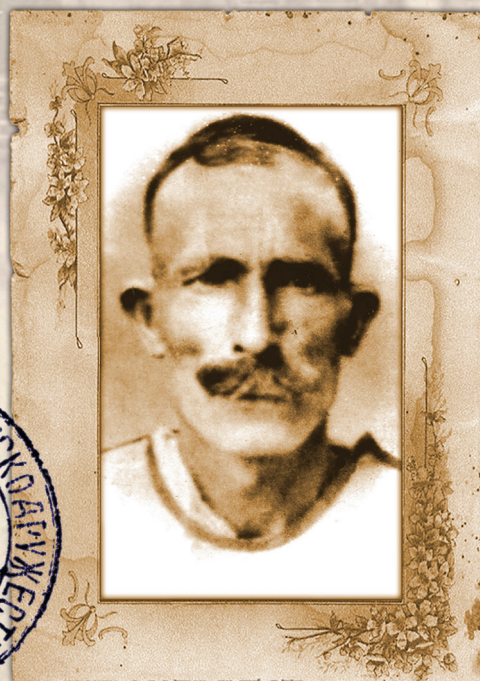
41. Илија Деспотов (1890-1968)
Ilija Despotov (1890-1968)

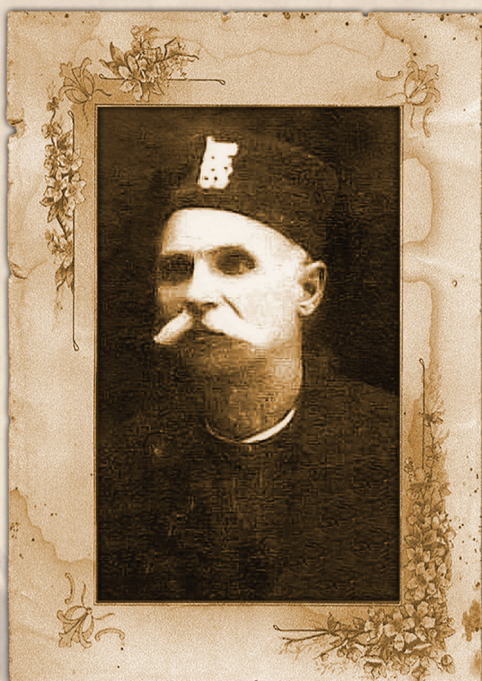
42. Мане Димитров (1899-1973)
Mane Dimitrov (1899-1973)

43. Ангел Димов-Пајтонџијата (1883-1972)
Angel Dimov (1883-1972)

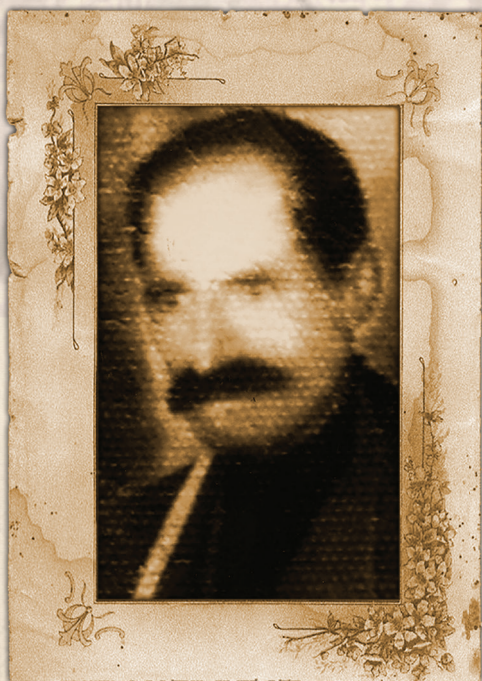
44. Киро Димов (1871-1947)
Kiro Dimov (1871-1947)

45. Ване Донеv (1890-1996)
Vane Donev (1890-1996)

46. Јордан Доргутов (1875-?)
Jordan Dorgutov (1875-?)

47. Петар Дрмов (1889-1968)
Petar Drmov (1889-1968)

48. Петре Дубарџиев-Дубарџија (1881-1961)
Petre Dubardzhiev (1881-1961)

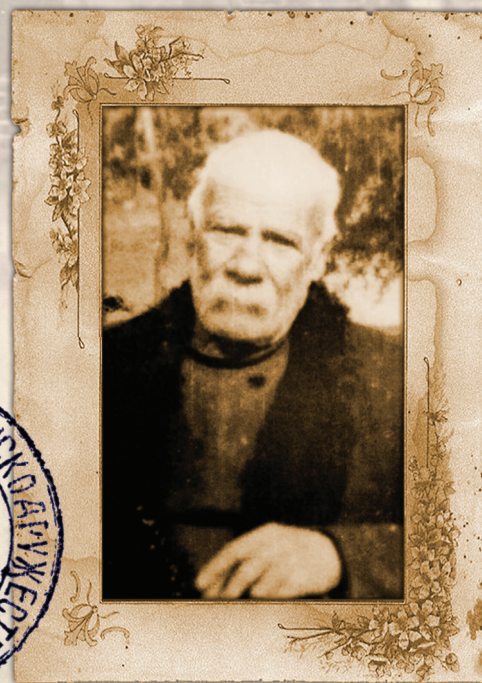
49. Доне Дутков-Дузено (1887-1942)
Done Dutkov (1887-1942)

50. Јордан Ѓурков (1891-1931)
Jordan Gjurov (1891-1931)

51. Коле Васков Едеклерски-Опата (1898-1957)
Kole Vaskov Edeklerski (1898-1957)

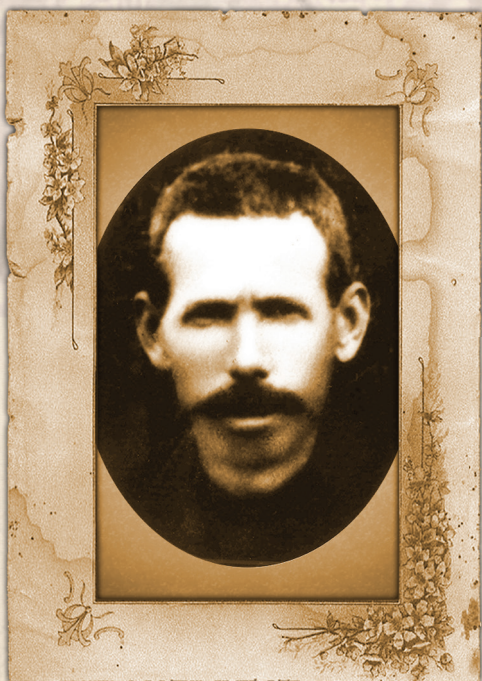
52. Милан Ефтимов-Р'фев (1886-1968)
Milan Eftimov (1886-1968)

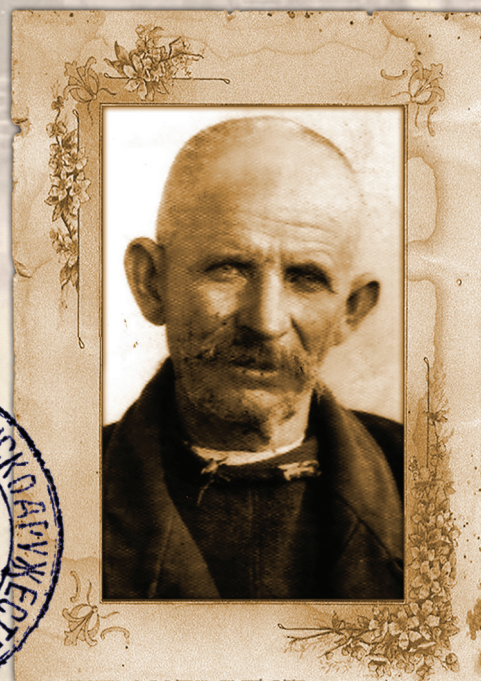
53. Донче Живадинов (1882-1962)
Donche Zhivadinov (1882-1962)

54. Илија Живадинов (1895-1967)
Ilija Zhivadinov (1895-1967)

55. Тодор Зајков (1876-1926)
Todor Zajkov (1876-1926)

56. Ефтим Здравев-Џуртата (1880-1970)
Eftim Zdravev (1880-1970)

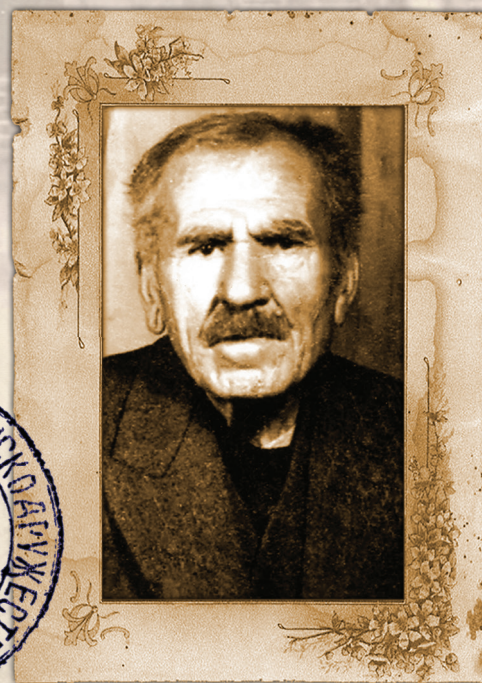
57. Јордан Здравев-Басара (1894-1953)
Jordan Zdravev (1894-1953)

58. Коле Зенделов (1884-1954)
Kole Zendelov (1884-1954)

59. Тодор Зенделов (1882-1960)
Todor Zendelov (1882-1960)

60. Тодор Зигов (1876-?)
Todor Zigov (1876-?)

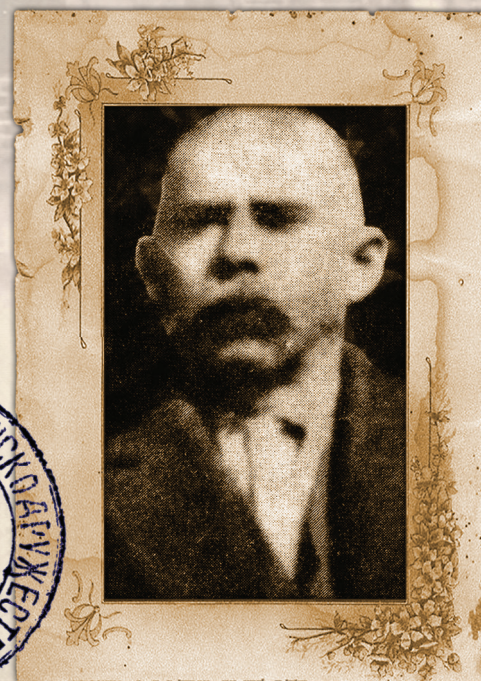
61. Моне Зонев (1896-1975)
Mone Zonev (1896-1975)

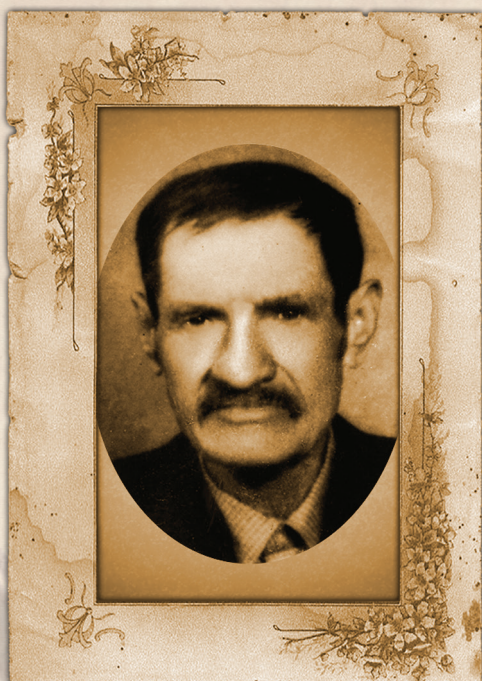
62. Доне Иванов (1880-1964)
Done Ivanov (1880-1964)

63. Аксе Илиев-Касапски (1891-1963)
Akse Iliev (1891-1963)

64. Коле Илиев-Касапски (1886-1936)
Kole Iliev (1886-1936)

65. Коце Илов (1890-1974)
Koce Illov (1890-1974)

66. Васил Јакимов (1897-1979)
Vasil Jakimov (1897-1979)

67. Маноил Јанев-Абрашо (1896-1990)
Manoil Janev (1896-1990)

68. Димитар Јанчев (1892-1969)
Dimitar Janchev (1892-1969)

69. Донче Јорданов (1884-1947)
Donche Jordanov (1884-1947)

70. Ладе Кавраков (1887-1964)
Lade Kavrakov (1887-1964)

71. Тодор Кавраков (1889-1953)
Todor Kavrakov (1889-1953)

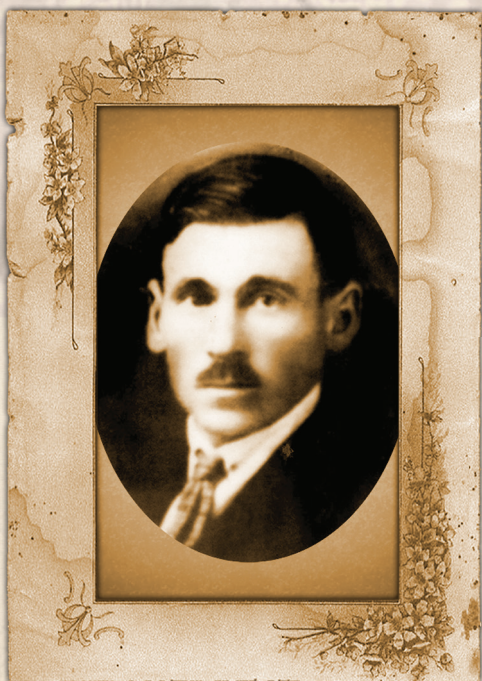
72. Пане Казаков (1884-1959)
Pane Kazakov (1884-1959)

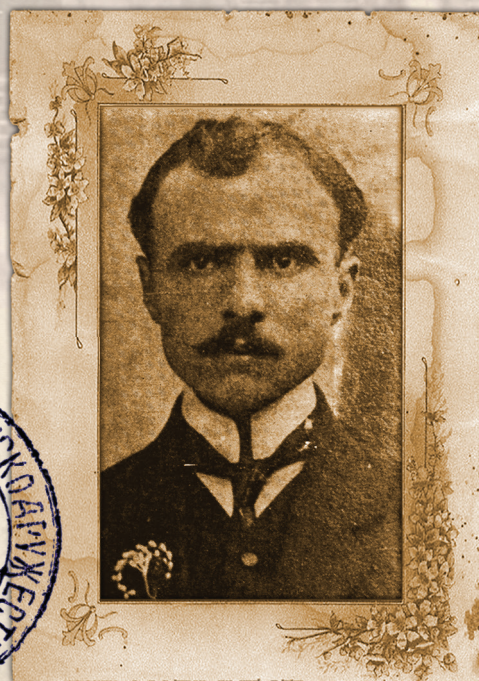
73. Благој Казанџиски (1894-1977)
Blagoj Kazandzhiski (1894-1977)

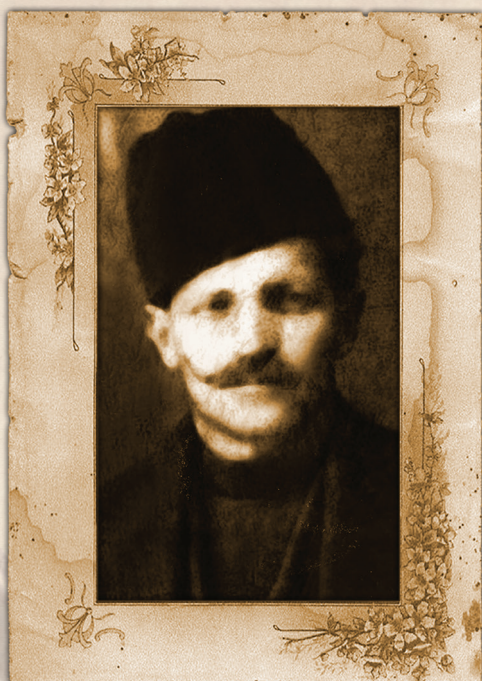
74. Благој Камчев (1898-1964)
Blagoj Kamchev (1898-1964)

75. Стојан Каната (1888-1972)
Stojan Kanata (1888-1972)

76. Петре Караѓозов-Аџигане (1885-1973)
Petre Karagjov (1885-1973)

77. Тодор Каракерезов (1891-?)
Todor Karakerezov (1891-?)

78. Петре Каранаков (1897-1964)
Petre Karanakov (1897-1964)

79. Тасе Каранаков (1890-1968)
Tase Karanakov (1890-1968)

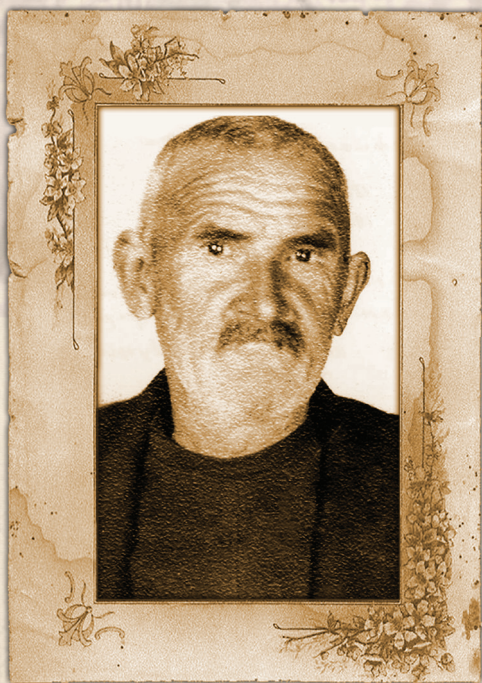
80. Тодор Каранаков (1887-1969)
Todor Karanakov (1887-1969)

81. Александар Каранфилов (1888-1975)
Aleksandar Karanfilov (1888-1975)

82. Донче Каратуков (1890-1960)
Donche Karatukov (1890-1960)

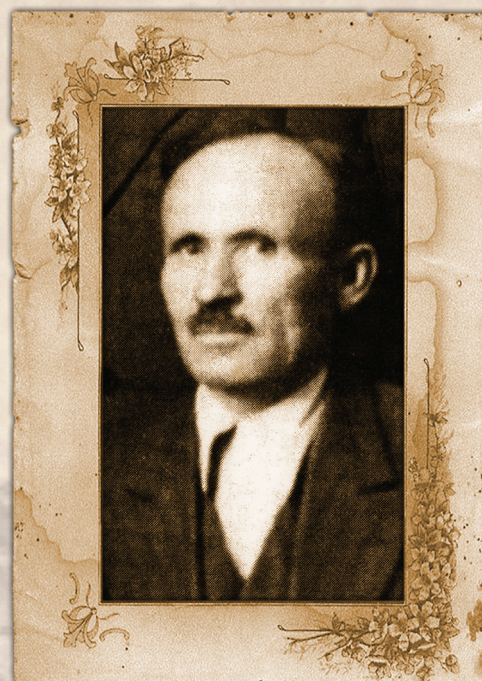
83. Коле Кафтанов (1881-1963)
Kole Kaftanov (1881-1963)

84. Мише Кескинов (1876-1949)
Mishe Keskinov (1876-1949)

85. Стојче Киров-Танатарлиев (1884-1968)
Stojche Kirov (1884-1968)

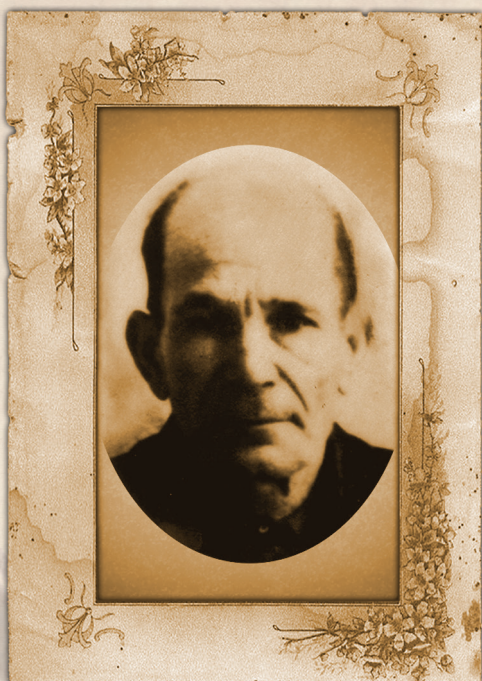
86. Мане Кљусев (1888-1977)
Mane Kljusev (1888-1977)

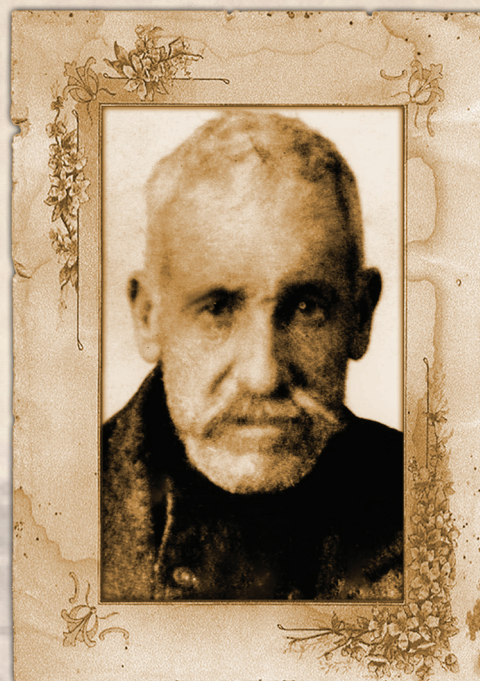
87. Владислав (Славчо) Ковачев (1875-1924)
Vladislav (Slavcho) Kovachev (1875-1924)

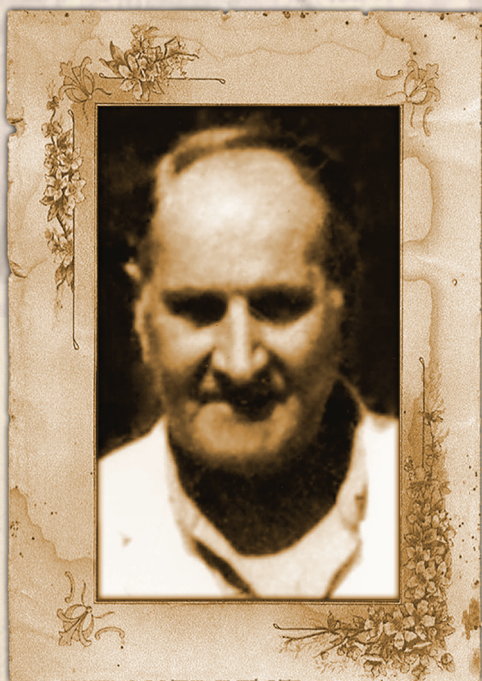
88. Васил Којзаклиев (1898-1962)
Vasil Kojzakliev (1898-1962)

89. Пaне Колев-Горигори (1884-1967)
Pane Kolev (1884-1967)

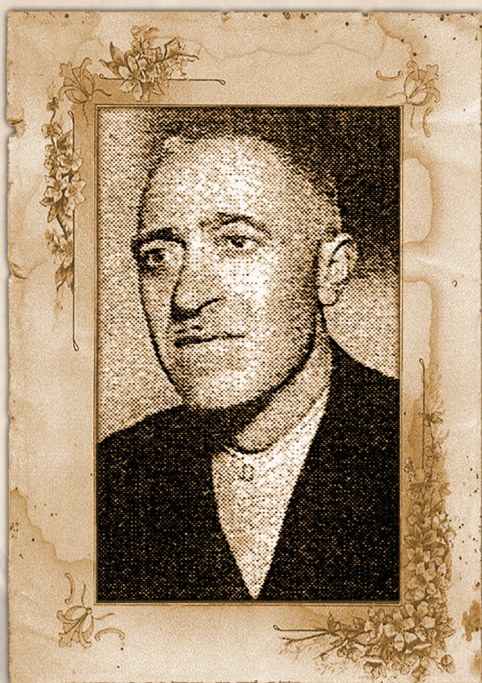
90. Пaне Колев-Курката
Pane Kolev

91. Алeксандар Копандонов (1890-1963)
Aleksandar Kopandonov (1890-1963)

92. Ристо Корбаров (1889-1977)
Risto Korbarov (1889-1977)

93. Лазо Коцев-Чаршаво (1886-1946)
Lazo Kocsev (1886-1946)

94. Мише Кочубов (1888-1973)
Mishe Kochubov (1888-1973)

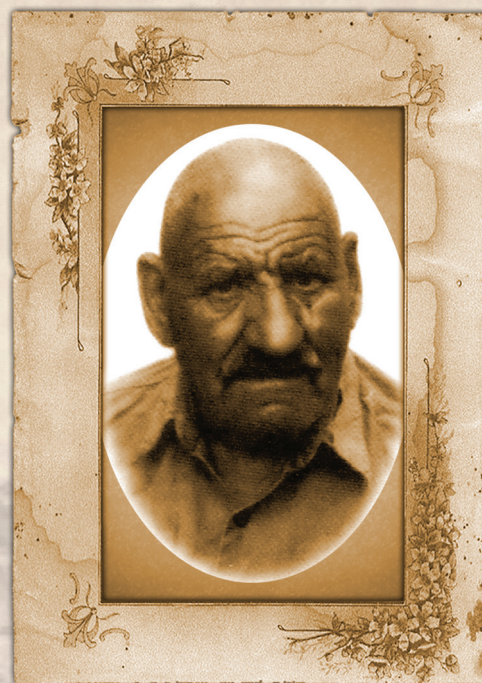
95. Благој Коштанов (1887-1955)
Blagoj Koshtanov (1887-1955)

96. Тодор Крлев (1886-1934)
Todor Krlev (1886-1934)

97. Мише Крстев (1879-?)
Mishe Krstev (1879-?)

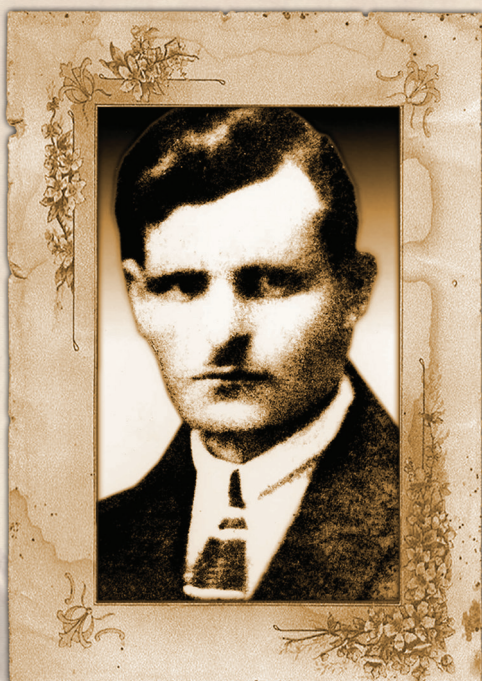
98. Славко Крстев (1893-1965)
Slavko Krstev (1893-1965)

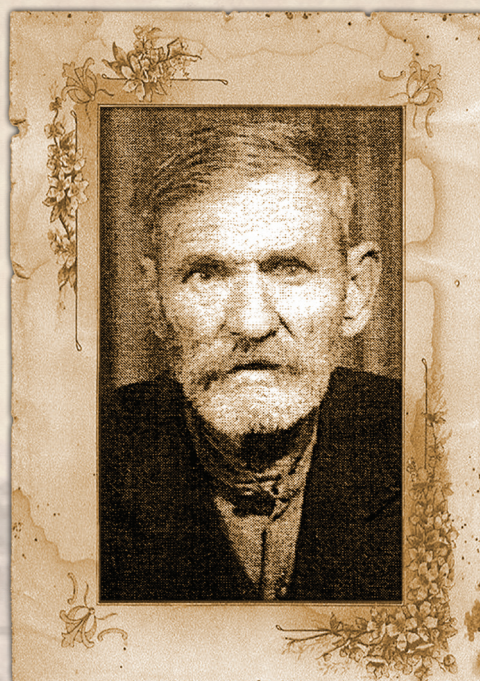
99. Страхил Крстев-Фирето (1890-1970)
Strahil Krstev (1890-1970)

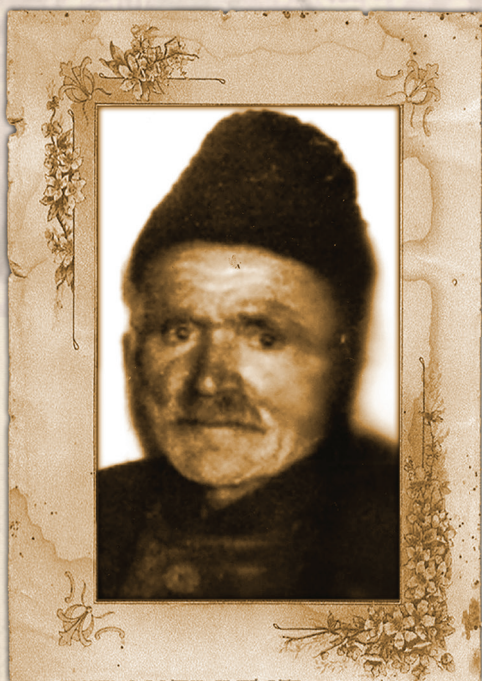
100. Петре Кулаков (1892-1974)
Petre Kulakov (1892-1974)

101. Ѓоре Лазаров-Дрндало (1893-1979)
Gjore Lazarov (1893-1979)

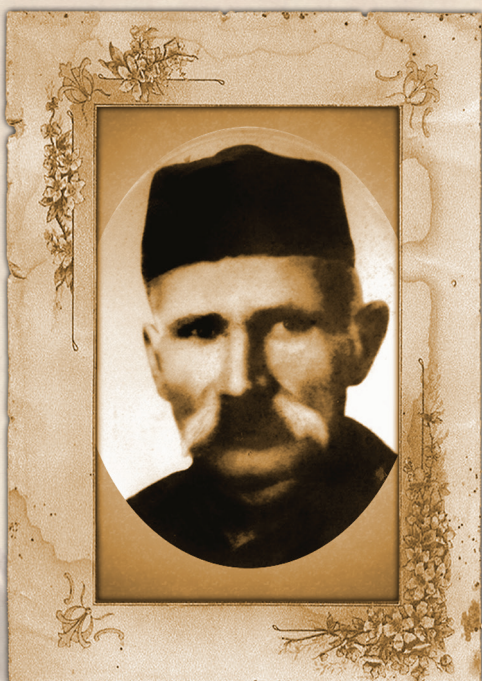
102. Лекo Лазаров-Фурнаџијата(1875-1956)
Leko Lazarov (1875-1956)

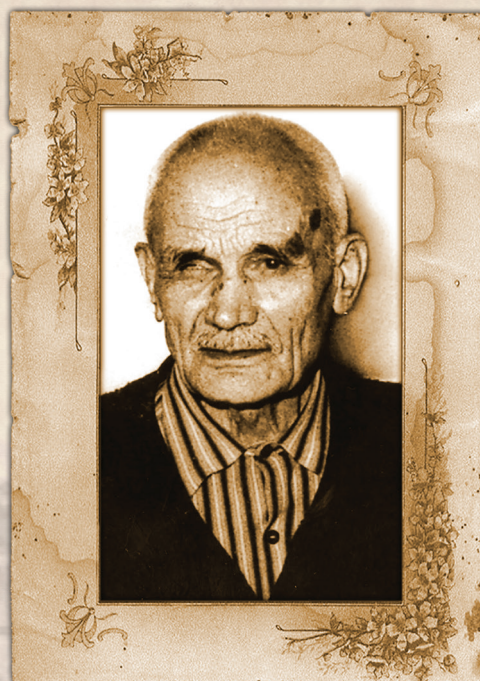
103. Павле Лазаров (1889-1967)
Pavle Lazarov (1889-1967)

104. Пане Лазаров-Фотограф (1881-?)
Pane Lazarov-Photograph (1881-?)

105. Пано Лазаров (1887-1950)
Pano Lazarov (1887-1950)

106. Тодор Лазаров-Тиквешански (1886-1988)
Todor Lazarov (1886-1988)

107. Ѓошо Љуботенски (1889-1967)
Gjosho Ljubotenski (1889-1967)

108. Никола Љуботенски (1886-1944)
Nikola Ljubotenski (1886-1944)

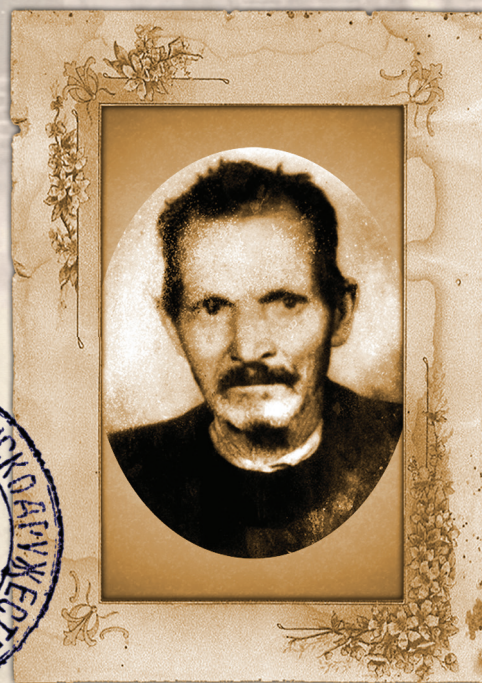
109. Ладе Малечков (1882-1965)
Lade Malechkov (1882-1965)

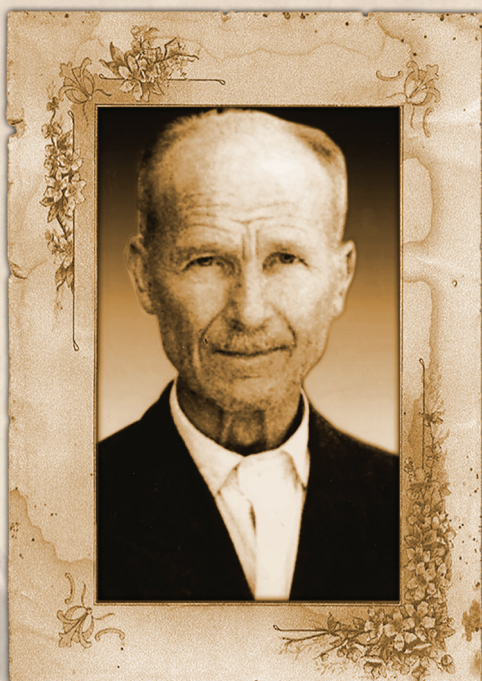
110. Трајко Малинов
Trajko Malinov

111. Јордан Манев (1888-1972)
Jordan Manev (1888-1972)

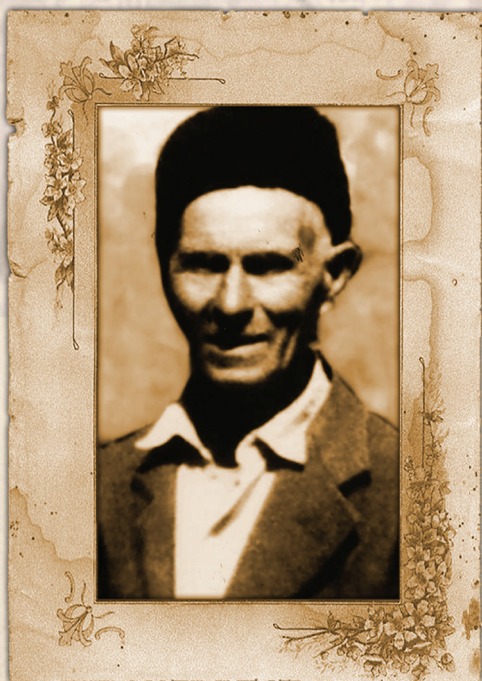
112. Панче Манев-Чоче (1896-1973)
Panche Manev (1896-1973)

113. Никола Манчев (1893-1963)
Nikola Manchev (1893-1963)

114. Мите Маџаров (1870-1967)
Mite Madzharov (1870-1967)

115. Ладе Маџунаров (1891-1984)
Lade Madzhunarov (1891-1984)

116. Трајчо Мијалков (1881-1954)
Trajcho Mijalkov (1881-1954)

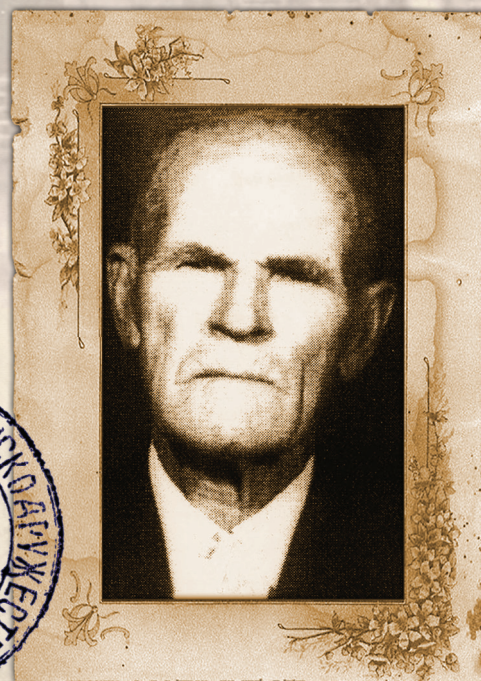
117. Глигор Миладинов-Коредипо (1878-1958)
Gligor Miladinov (1878-1958)

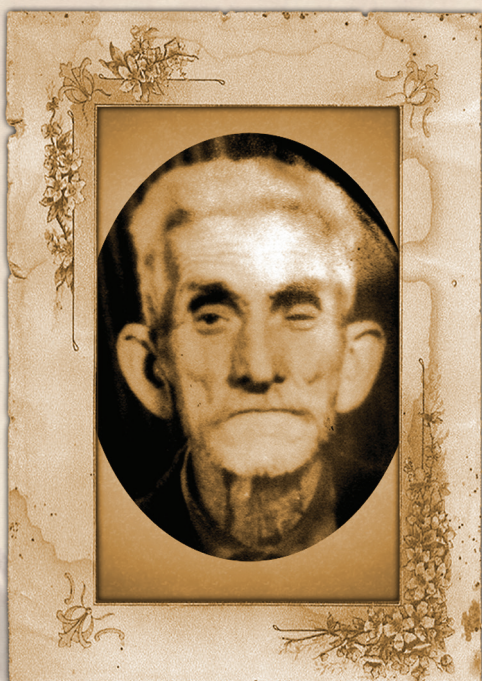
118. Трајчо Миладинов-Безата (1888-1957)
Trajcho Miladinov (1888-1957)

119. Мане Милев (1888-1961)
Mane Milev (1888-1961)

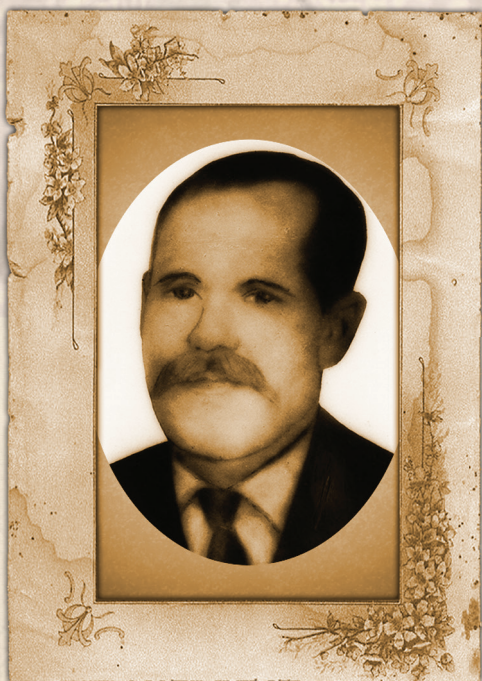
120. Спасо Милев-Грнчаро (1887-1978)
Spaso Milev (1887-1978)

121. Тасе Миленков (1889-1978)
Tase Milenkov (1889-1978)

122. Панчо Михајлов-Чавдар (1888-1925)
Pancho Mihajlov (1888-1925)

123. Арсо Михајловски (1880-1955)
Arso Mihajlovski (1880-1955)

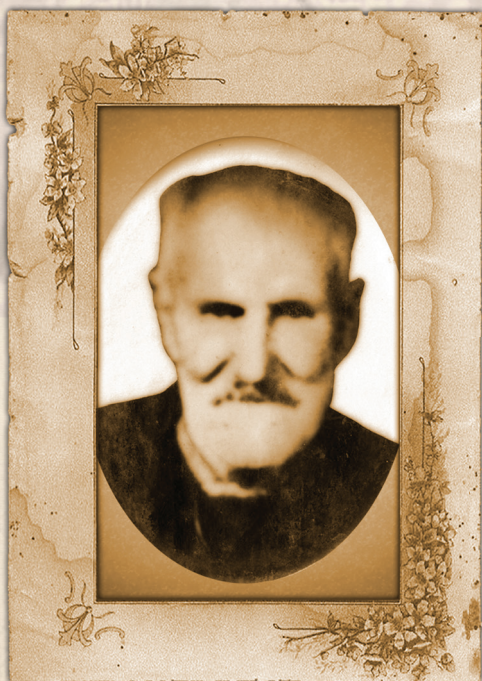
124. Мите Мицајков-Запчето (1881-1962)
Mite Micajkov (1881-1962)

125. Благој Мицев (1888-1977)
Blagoj Micev (1888-1977)

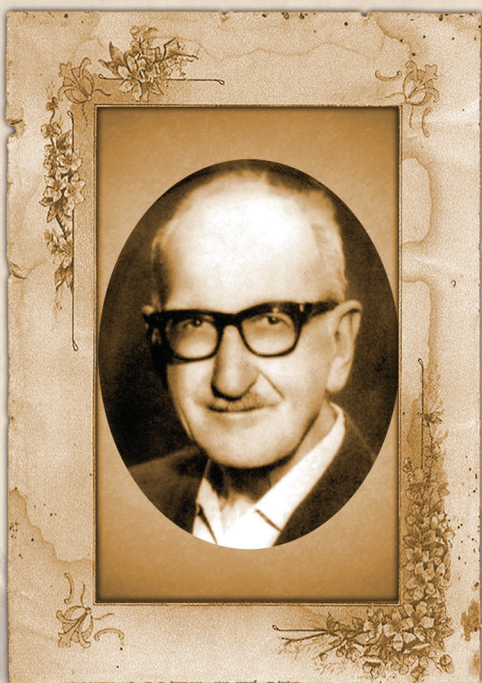
126. Стојан Мишев (1882-1924)
Stojan Mishev (1882-1924)

127. Ладе Мокреов (1876-1972)
Lade Mokreov (1876-1972)

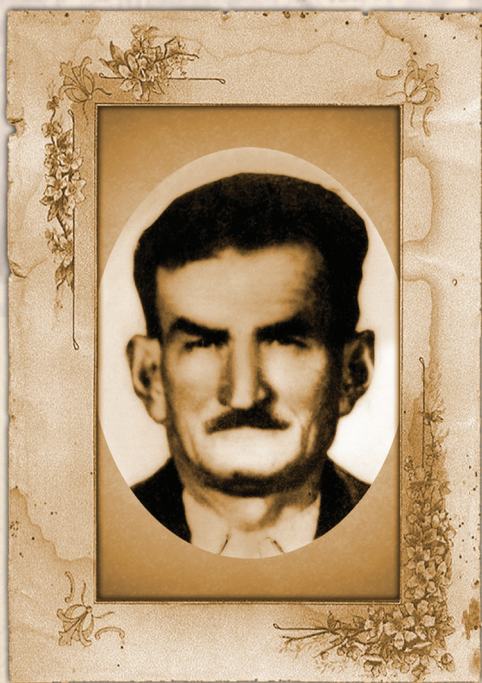
128. Ванчо Москов (1884-1954)
Vancho Moskov (1884-1954)

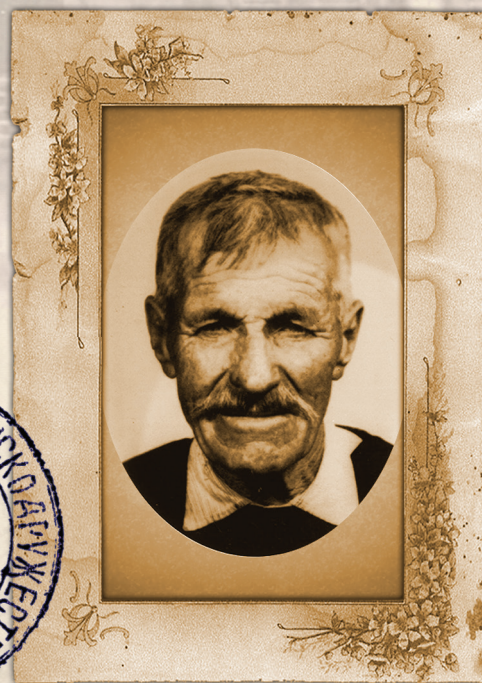
129. Васил Муфтиев-Икителски (1892-1978)
Vasil Muftiev (1892-1979)

130. Мише Муфтиев (1896-1973)
Mishe Muftiev (1896-1973)

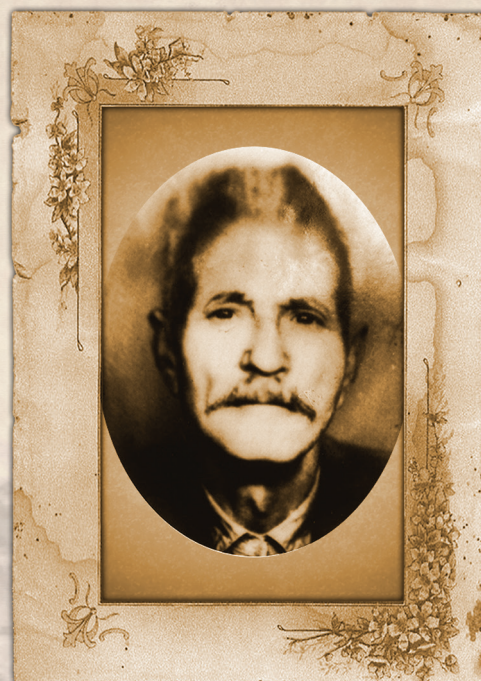
131. Ристо Муцков (1897-1965)
Risto Muckov (1897-1965)

132. Герасим Наков (1881-1972)
Gerasim Nakov (1881-1972)

133. Мише Наков (1886-1980)
Mishe Nakov (1886-1980)

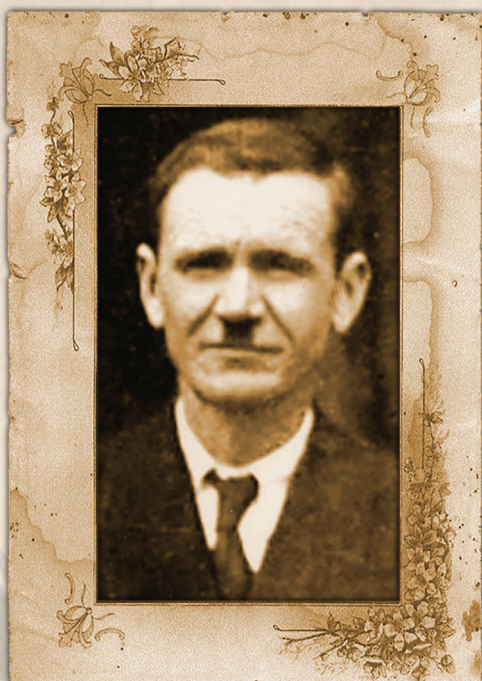
134. Ладе Насев (1888-1969)
Lade Nasev (1888-1969)

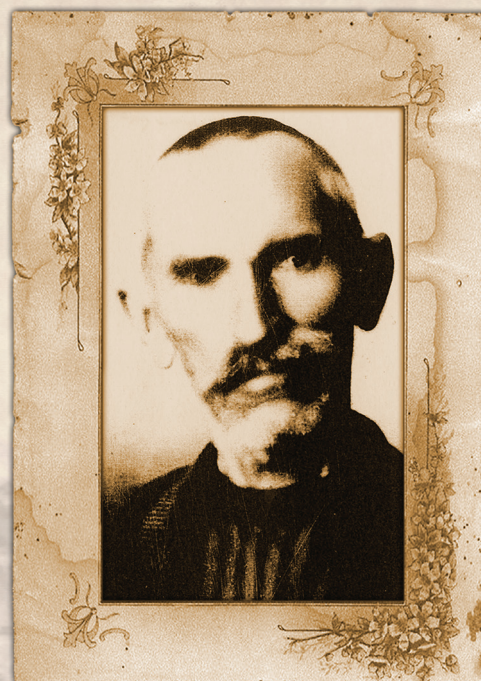
135. Христо Настев (1876-1962)
Hristo Nastev (1876-1962)

136. Васил Наумов (1882-1974)
Vasil Naumov (1882-1974)

137. Ристо Наутлиев (1892-1955)
Risto Nautliev (1892-1955)

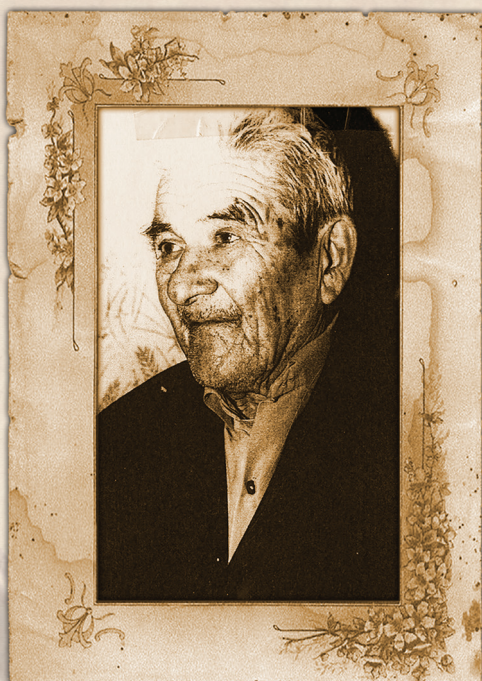
138. Ефрем Нацев-Самарџиски (1875-1977)
Efrem Nacev (1875-1977)

139. Димитар Нетков (1883-1977)
Dimitar Netkov (1883-1977)

140. Ристо Нетков (1876-1964)
Risto Netkov (1876-1964)

141. Петре Ников (1881-1972)
Petre Nikov (1881-1972)

142. Петар Николов (1886-1937)
Petar Nikolov (1886-1937)

143. Сане Николов-Бојација (1885-1964)
Sane Nikolov (1885-1964)

144. Ило Оцедаров (1885-1975)
Ilo Ocedarov (1885-1975)

145. Ванчо Павлов (1884-1969)
Vancho Pavlov (1884-1969)

146. Пaне Пaмпaлeјски ()
Pane Pampalejski ()

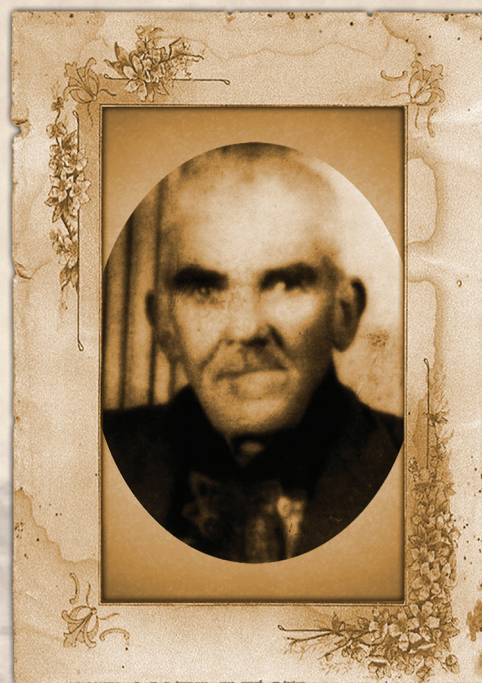
147. Тодор Панајотов (1890-1965)
Todor Panajotov (1890-1965)

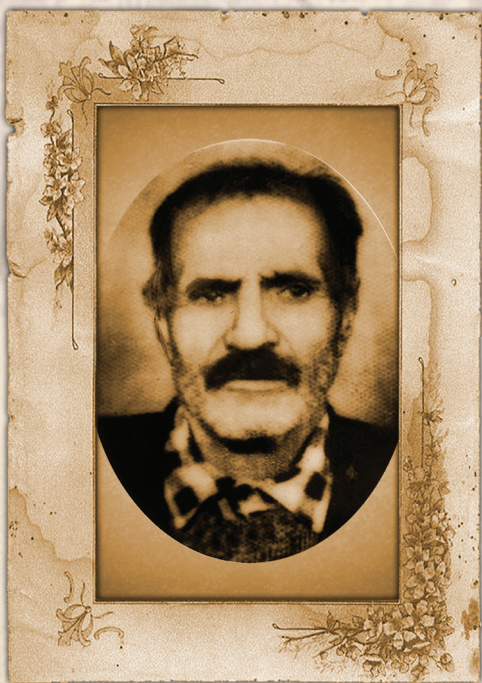
148. Трајчо Панев-Горигори (1881-1978)
Trajcho Panev (1881-1978)

149. Мите Параспуров (1880-1970)
Mite Paraspurov (1880-1970)

150. Алексо Парчеклиев (1892-1964)
Alekso Parchekliev (1892-1964)

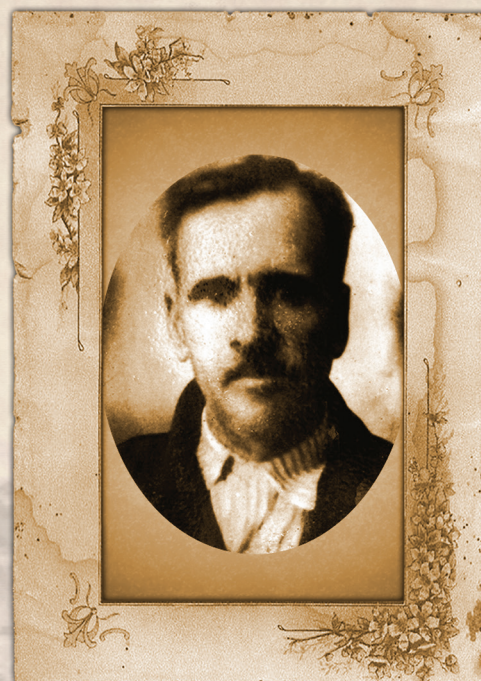
151. Ѓорѓи Патраклиев (1890-1975)
Gjorgi Patrakliev (1890-1975)

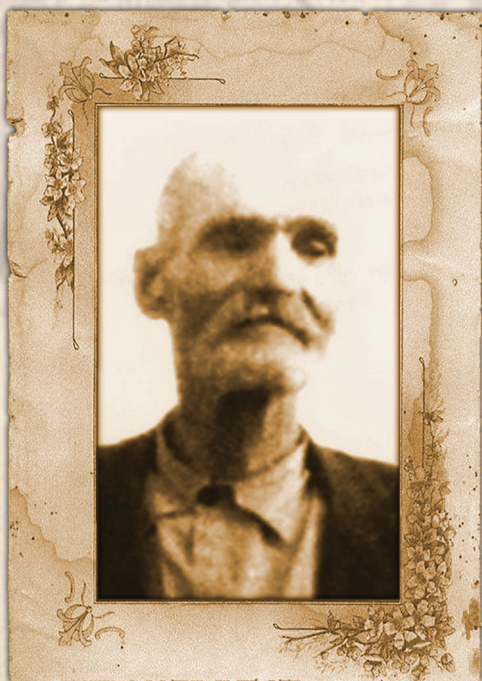
152. Моне Патраклиев (1896-1987)
Mone Patrakliev (1896-1987)

153. Дафче Паунов (1875-1956)
Dafche Paunov (1875-1956)

154. Милан Петров-Камилчето (1893-1967)
Milan Petrov (1893-1967)

155. Михаило Петров (1893-1959)
Mihailo Petrov (1893-1959)

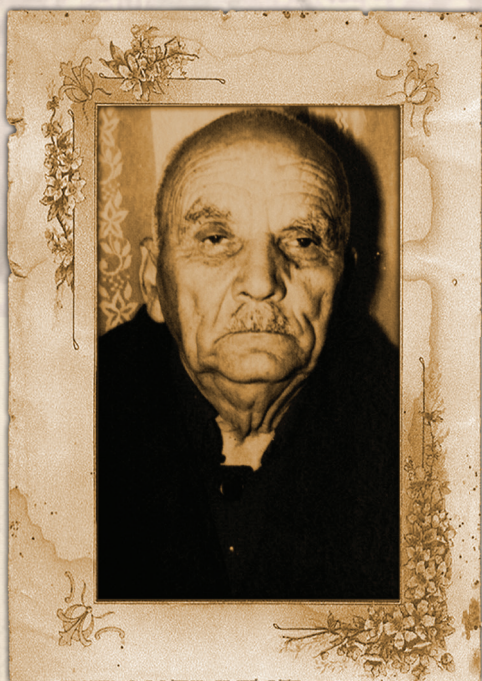
156. Христо Петров (1881-1954)
Hristo Petrov (1881-1954)

157. Коце Пецков (1893-1941)
Koce Peckov (1893-1941)

158. Ефрем Пиков (1894-1967)
Efrem Pikov (1894-1967)

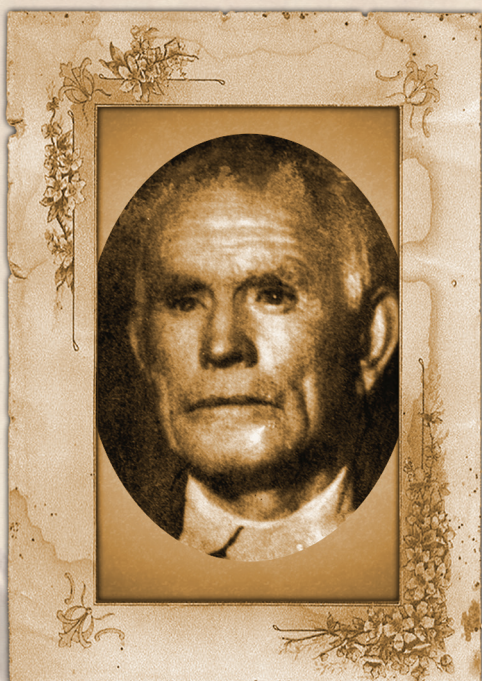

159. Коце Пилатов (1892-1984)
Koce Pilatov (1892-1984)

160. Глигор Пингов (1896-1982)
Gligor Pingov (1896-1982)

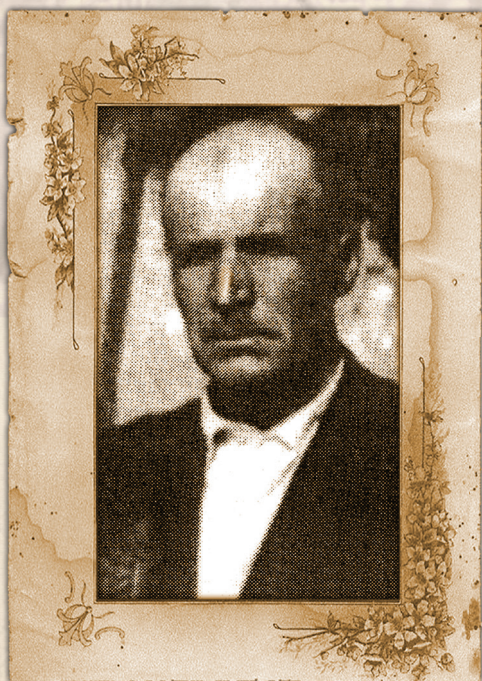

161. Коце Пингов (1895-1982)
Koce Pingov (1895-1982)

162. Ѓорѓи Попјанев (1886-1960)
Gjorgji Popjanov (1886-1960)

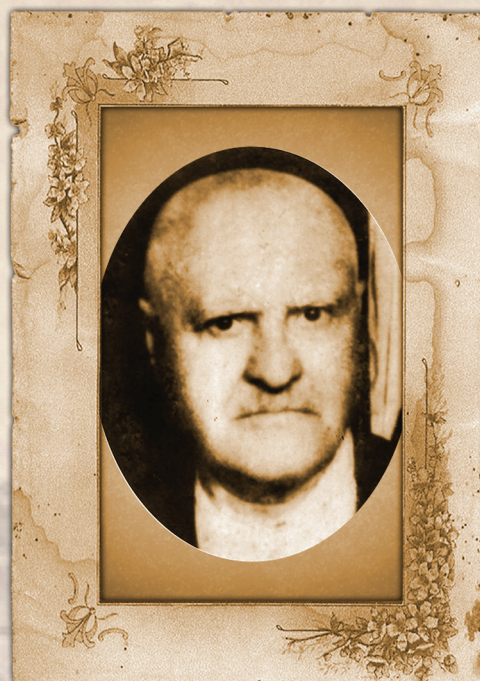
163. Моне Протоѓеров (1896-1976)
Mone Protogerov (1896-1976)

164. Петре Прошев (1889-1964)
Petre Proshev (1889-1964)

165. Емануел Развигоров (1886-1919)
Emanuel Razvigorov (1886-1919)

166. Ѓорѓи Ререв (1891-1972)
Gjorgi Rerev (1891-1972)

167. Гано Рибарски (1880-1913)
Gano Ribarski (1880-1913)

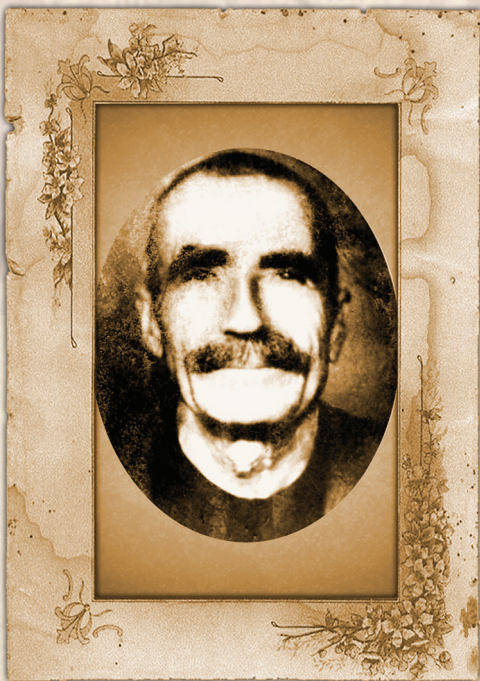
168. Илија Руменов (1878-1961)
Ilija Rumenov (1878-1961)

169. Никола Рунтев (1895-1983)
Nikola Runtev (1895-1983)

170. Стојан Савев (1885-1967)
Stojan Savev (1885-1967)

171. Иљо Саздов (1894-1977)
Iljo Sazdov (1894-1977)

172. Коце Самарџиски (1895-1979)
Koce Samardzhiski (1895-1979)

173. Симеон Сеизов (1896-1961)
Simeon Seizov (1896-1961)

174. Тодор Симев (1898-1963)
Todor Simev (1898-1963)

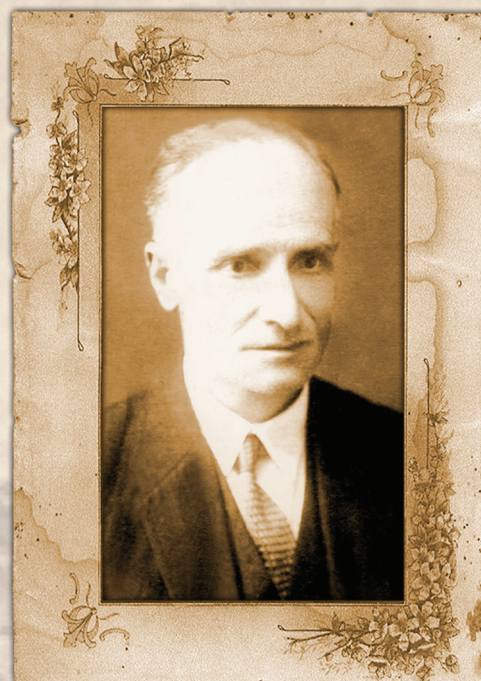
175. Мите Симонов (1880-1962)
Mite Simonov (1880-1962)

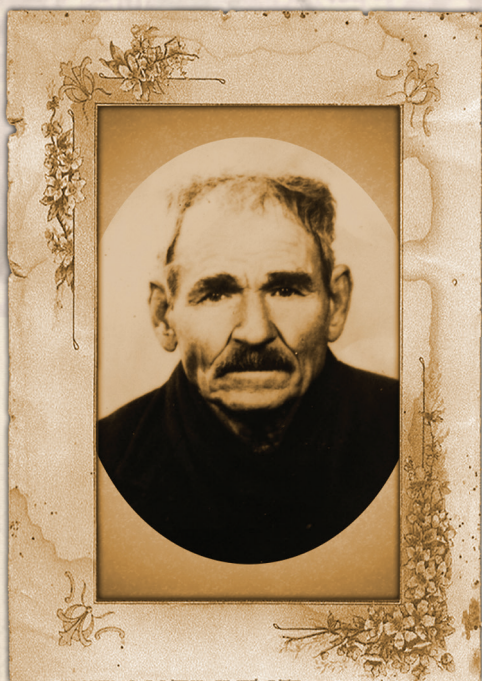
176. Стојан Симонов-Бурмакоч
Stojan Simonov

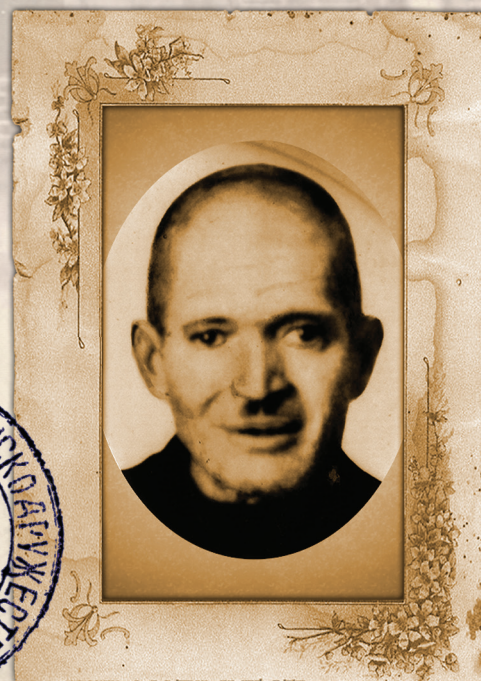
177. Тодор Соколов (1892-1976)
Todor Sokolov (1892-1976)

178. Трајчо Станчев (1878-1951)
Trajcho Stanchev (1878-1951)

179. Ане Стефанов (1894-1974)
Ane Stefanov (1894-1974)

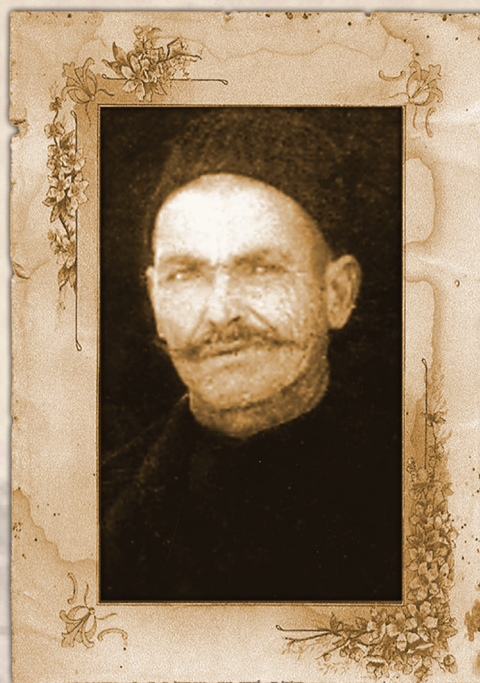

180. Никола Стефанов (1887-1954)
Nikola Stefanov (1887-1954)

181. Ристо Стојанов (1880-1970)
Risto Stojanov (1880-1970)

182. Стојан Стојанов-Загорчанец (1872-1962)
Stojan Stojanov (1872-1962)

183. Тодор Стојков-Чупата (1888-1966)
Todor Stojkov (1888-1966)

184. Коце Стојменски (1888-1975)
Kose Stojmenski (1888-1975)

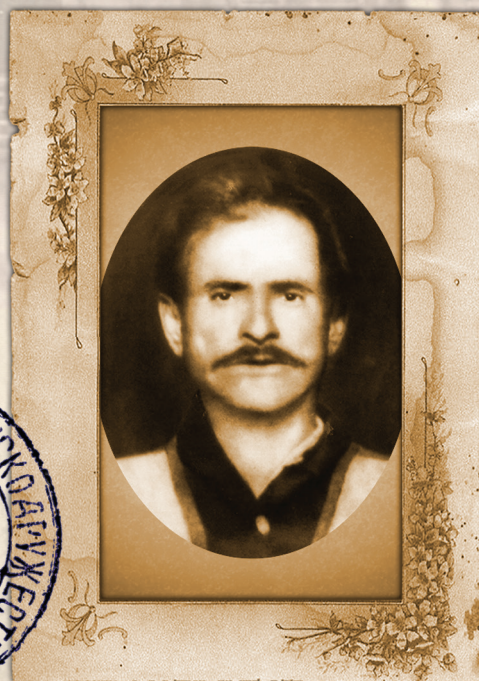
185. Блажо Стрмбов (1897-1967)
Blazho Strmbov (1897-1967)

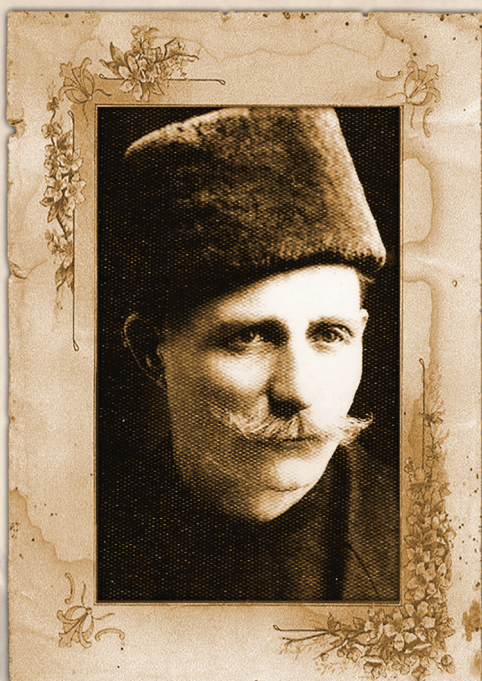
186. Лазар Тасев (1889-1955)
Lazar Tasev (1889-1955)

187. Ристо Тасков (1881-1967)
Risto Taskov (1881-1967)

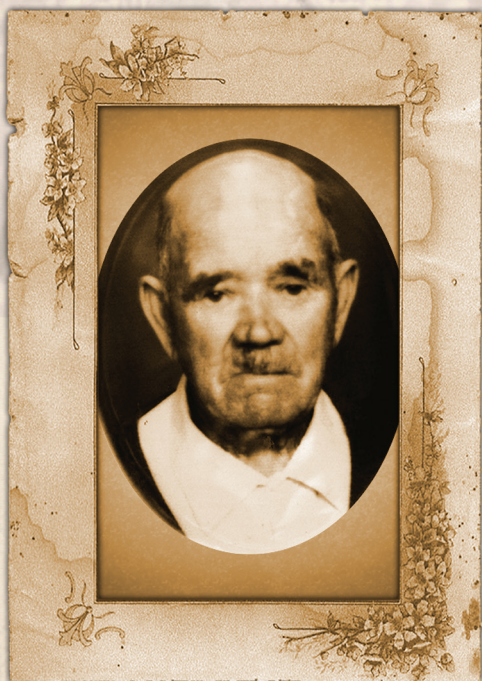
188. Тодѝ Темов (1894-1967)
Tode Temov (1894-1967)

189. Никола Тилев (1888-1983)
Nikola Tilev (1888-1983)

190. Ѓуро Токиќ (1891-1987)
Gjuro Tokik (1891-1987)

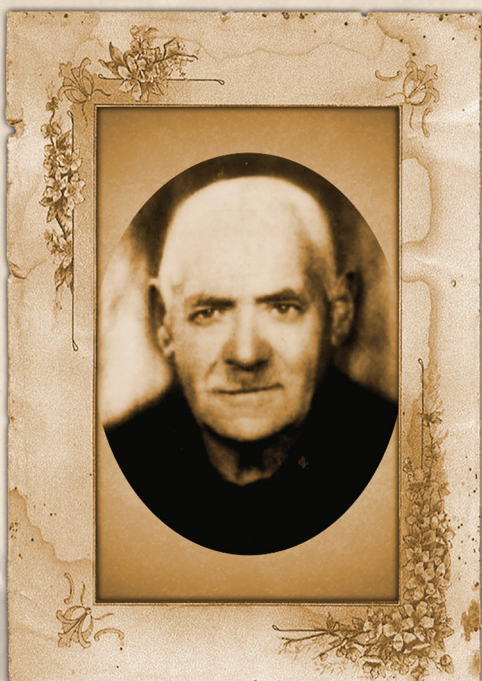

191. Мише Топликлиев (1892-2000)
Mishe Toplikliev (1892-2000)

192. Петар Тошанов (1896-1977)
Petar Toshanov (1896-1977)

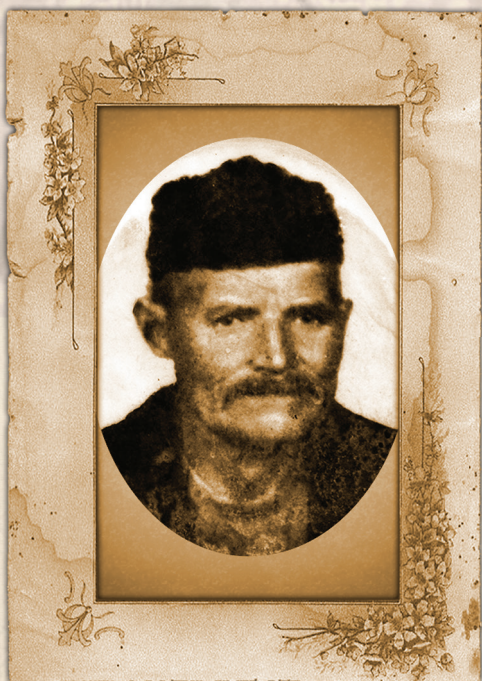

193. Ристо Трајанов (1892-1980)
Risto Trajanov (1892-1980)

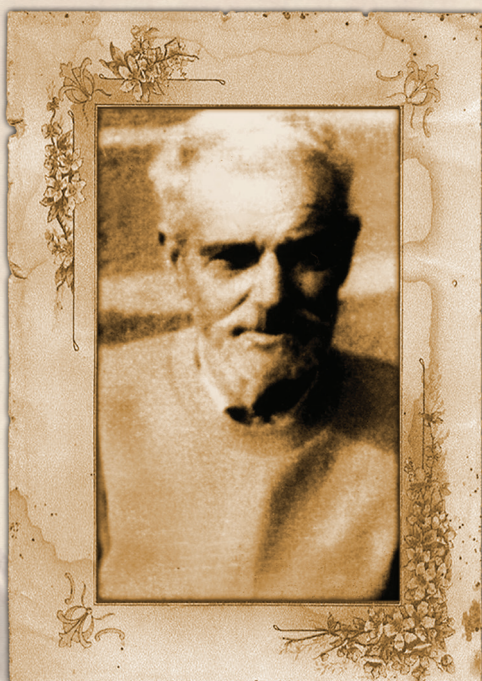
194. Методи Трајчов (1898-1984)
Metodi Trajchov (1898-1984)

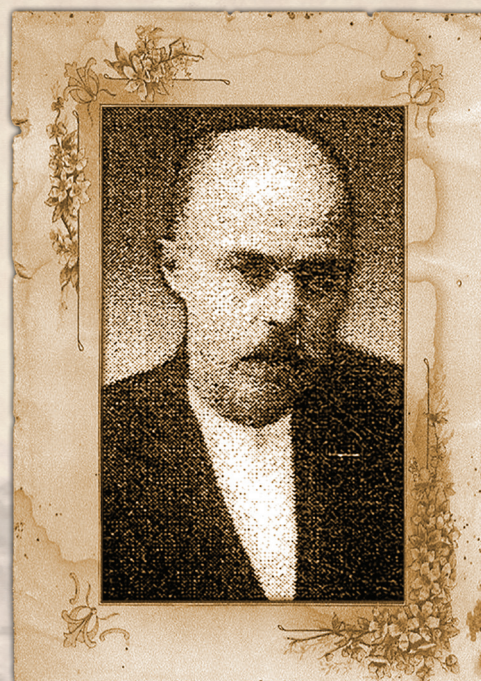
195. Мите Трендов (1876-1962)
Mite Trendov (1876-1962)

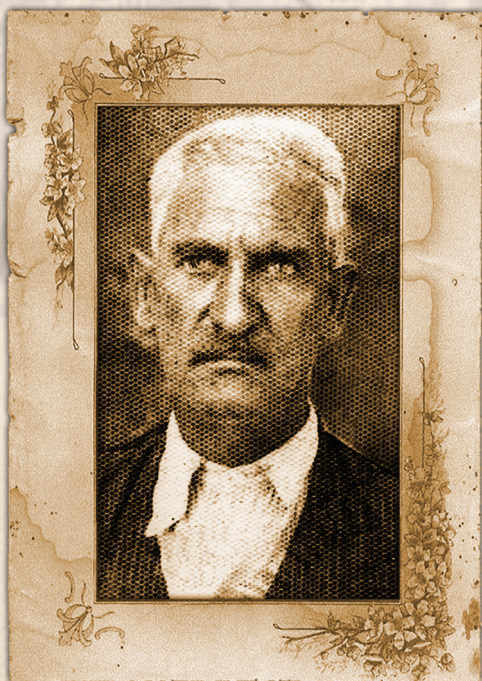
196. Тодe Трнинков (1895-1975)
Tode Trninkov (1895-1975)

197. Петре Тунцов (1881-1974)
Petre Tundzhov (1881-1974)

198. Ристо Тунцов-Босата (1880-1948)
Risto Tundzhov (1880-1948)

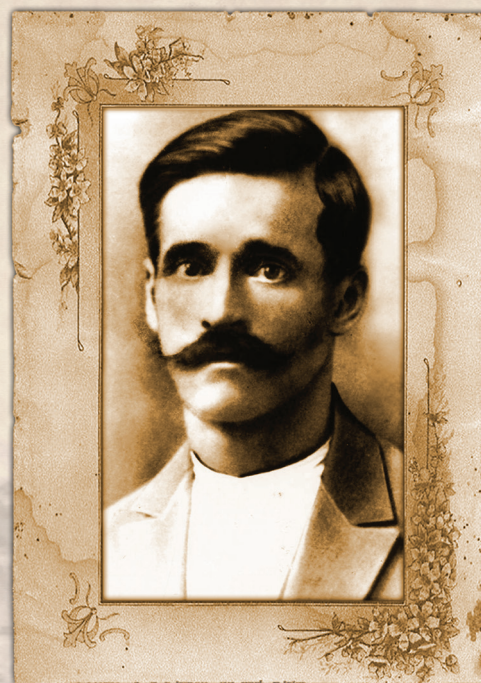
199. Петар Ќорпашов (1878-?)
Petar Kjorpushov (1878-?)

200. Коле Устичков (1880-1966)
Kole Ustichkov (1880-1966)

201. Никола Ушинов (1894-1952)
Nikola Ushinov (1894-1952)

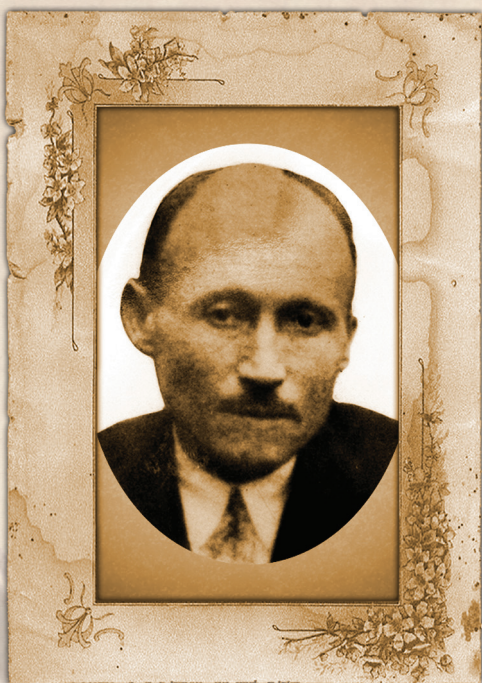
202. Славко Филов (1883-1954)
Slavko Filov (1883-1954)

203. Тодор Филов (1889-1937)
Todor Filov (1889-1937)

204. Методи Хаџи-Јанев (1898-1971)
Metodi Hadzhi-Janev (1898-1971)

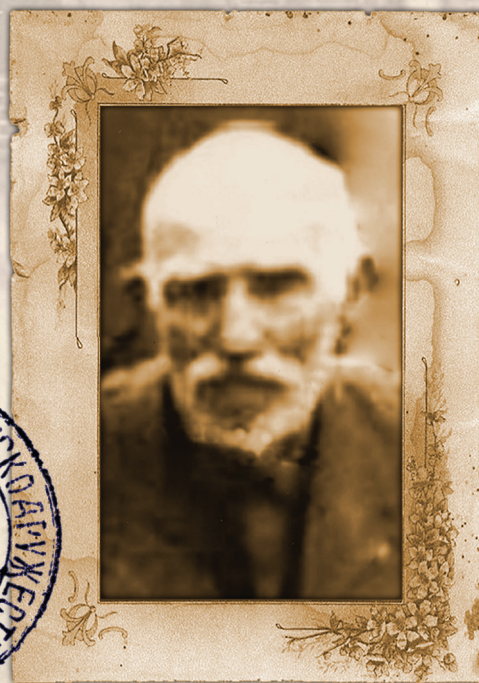
205. Милан Хаџи-Јанев (1878-1958)
Milan Hadzhi-Janev (1878-1958)

206. Глигор Хаџикимов (1893-1965)
Gligor Hadzhikimov (1893-1965)

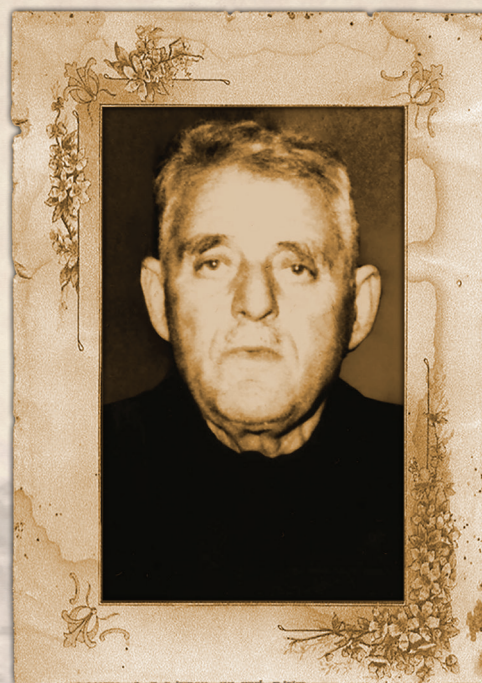
207. Мане Хаџиниколов (1890-1955)
Mane Hadzhinikolov (1890-1955)

208. Стојан Хаџиниколов (1883-1966)
Stojan Mijal Hadzhinikolov (1883-1966)

209. Тасе Цацков (1896-1951)
Tase Cakov (1896-1951)

210. Мише Цецов (1886-1981)
Mishe Cegov (1886-1981)

211. Васил Чемков (1871-1960)
Vasil Chemkov (1871-1960)

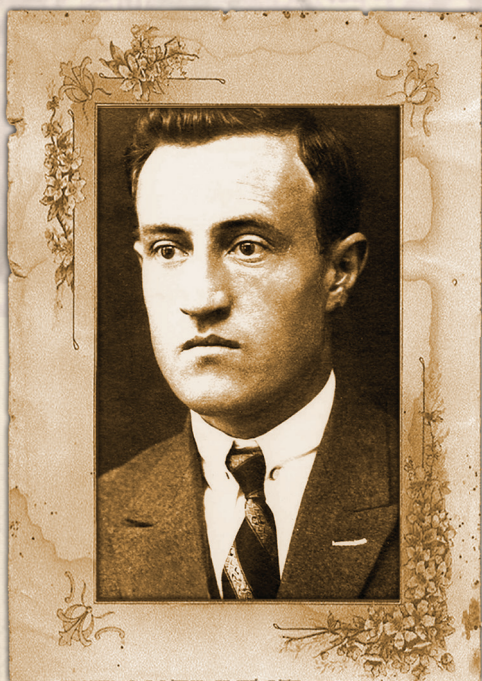
212. Јордан Читкушев (1890-1986)
Jordan Chitkushev (1890-1986)

213. Ефрем Чучков (1870-1923)
Efrem Chuchkov (1870-1923)

214. Сане Џамбазов (1878-1921)
Sane Dzhambazov (1878-1921)

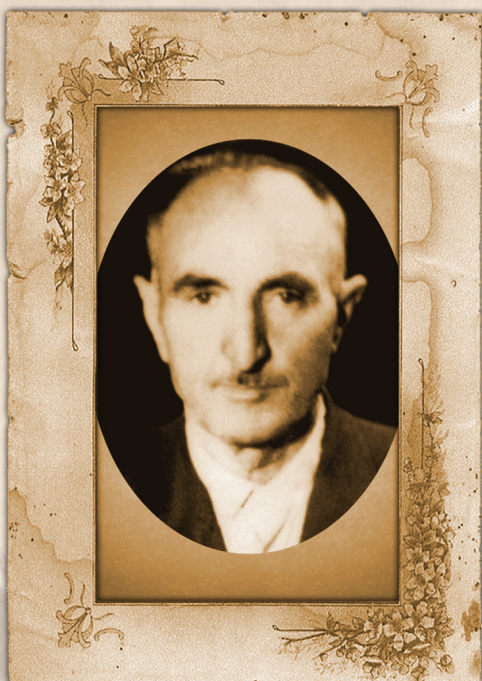

215. Јордан Џидров (1895-1972)
Jordan Dzhidrov (1895-1972)

216. Јордан Џукев (1884-1954)
Jordan Dzhukev (1884-1954)

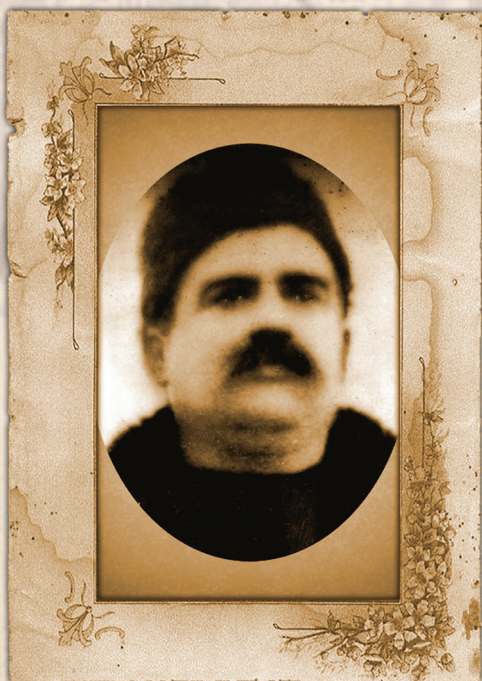

217. Герасим Шаламанов (1893-1968)
Gerasim Shalamanov (1893-1968)

218. Тодор Шијаков (1882-1966)
Todor Shijakov (1882-1966)

219. Пaне Штpков (1890-1945)
Pane Shtrkov (1890-1945)

220. Тoде Штpков (1895-1943)
Tode Shtrkov (1895-1943)

221. Мише Шуманов (1884-1963)
Mishe Shumanov (1884-1963)

Сл. 1. Петар Николов, заедно со група штипјани во Првата Балканска војна 22.09.1912 година, мобилизирани во бугарската армија

Fig. 1. Petar S. Nikolov, together with a group of citizens from Shtip participants in the First Balkan War on 22.09.1912, mobilized in the Bulgarian army.

Сл. 2. Петар Николов, заедно со група штипјани во Првата Балканска војна, 1912 година, мобилизирани во митралескиот полк на бугарската армија

Fig. 2. Petar S. Nikolov, together with a group of citizens of Shtip, participants in the first Balkan War in the year of 1912, mobilized in the machine gun regiment of the Bulgarian army.

Сл. 3. Петар Николов, заедно со група штипјани во Првата Балканска војна 1912 година, мобилизирани во бугарската армија

Fig. 3. Petar S. Nikolov, together with a group of citizens of Shtip participants in the First Balkan War in the year of 1912, mobilized in the Bulgarian army

Сл. 4. Парада на ополченците од Балканските војни во Штип

Fig. 4. Parade of the participants in the Balkan Wars in Shtip

Сл. 5. На фотографијата е Стојан Божинов, во средината е легнат Мите Симонов, другите двајца не се познати, како бугарски војници. Фотографијата е направена на фронтот за време на Првата светска војна во 1916 година

Fig. 5. Photography on which Mite Simonovski is depicted (laying), with other people, participants in the First World War.

Сл. 6. Групна фотографија на ополчениците,фотографирани во атеље на 06.05.1943 во Штип, после прославата на денот на бугарската армија, за време на Втората светска војна

Fig. 6. Photography on which participants in the Balkan Wars are depicted, photographed in 1942 in atelier

Сл. 7. Парада на ополчениците, стројот го предводи Стојан Божинов-Гребулата, знамето го носи Тодор Шијаков,06.05.1943

Fig. 7. Parade of the participants from Shtip, led by Stojan Bozhinov , the flag is carried by Todor Shijakov ,06.05.1943

Сл. 8. Полковник Алексиев добива повелбана 06.05.1942, позади лево се построени ополченците со знамето

Fig. 8. Photography on which is depicted the parade and the handing of the Bulgarian colonel Aleksiev, 06.05.1942

Сл. 9. Штипјани учесници во Балканските војни, мобилизирани во бугарската армија

Fig. 9. Participants in the Balkan Wars from Shtip, mobilized by the bulgarian army

Сл. 10. Штипјани учесници во Балканските војни,фотографирани во Штип во 1943 година, присутни се Тоде Чолаков,Мише Наков,Мите Симонов и др.

Fig. 10. A photograph on which participants in the Balkan Wars from Shtip are depicted, photographed during a parade with the colonel Aleksiev on the stairs of the Shtip stairs

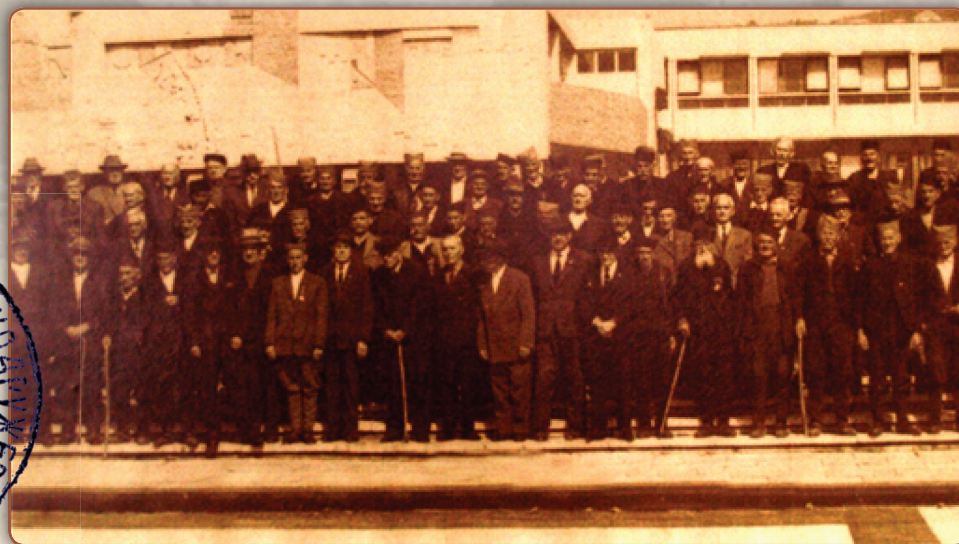
Сл. 11. Штипјани, учесници во Првата светска војна, како дел од српската војска, 1915-1918 година

Fig. 11. Participants in the First World War from Shtip , as a part of the Serbian army 1915-1918.

Сл. 12.

Fig. 12.

Сл. 13. Штипјани учесници и носители на медали во Првата светска војна, 1915-1918 година

Fig. 13. Participants and holders of decorations of the First World War (1914-1918)

Сл. 14. Знаме на Македонските ополченици во текот на Балканските војни
Fig. 14. Flag of the Macedonian soldiers during the Balkan Wars

Орден доделен на Илија Воинов, за неговото учество во Балакнските војни 1912-1913 година

Decoration for Ilija Voinov from the Balkan wars 1912-1913

Сл. 15. Уверение доделено на Илија Воинов за учество во Балканските војни 1912-1913, година како бугарски војник

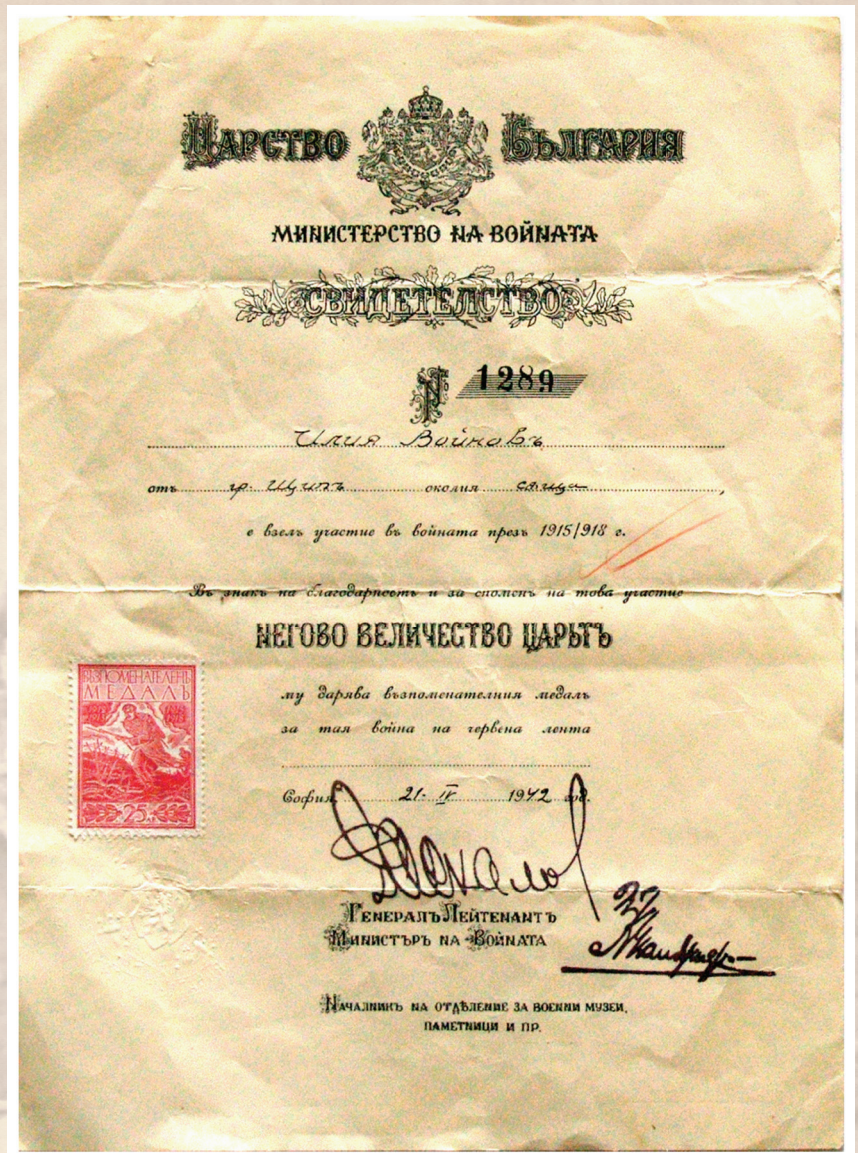
Fig. 15. Certificate for Ilija Voinov from the Balkan wars 1912-1913, as a bulgarian soldier

Орден доделен на Илија Воинов, за неговото учество во Првата светска војна 1915-1918 година, како бугарски војник

Decoration for Ilija Voinov from the First World War 1915-1918, as a bulgarian soldier

Сл. 16. Уверение на Илија Воинов доделено за учество во Првата светска војна 1915-1918 година, како бугарски војник

Fig. 16. Certificate for Ilija Voinov from the First World War 1915-1918, as a bulgarian soldier

Орден доделен на Јордан Гелев од Штип, за неговото учество во Балканските војни 1912-1913 година, како бугарски војник

Decoration for Jordan Gelev from Shtip, for participating in the Balkan wars 1912-1913, as a bulgarian soldier

Сл. 17. Уверение доделено на Јордан Гелев од Штип, за неговото учество во Балканските војни 1912-1913 година, како бугарски војник

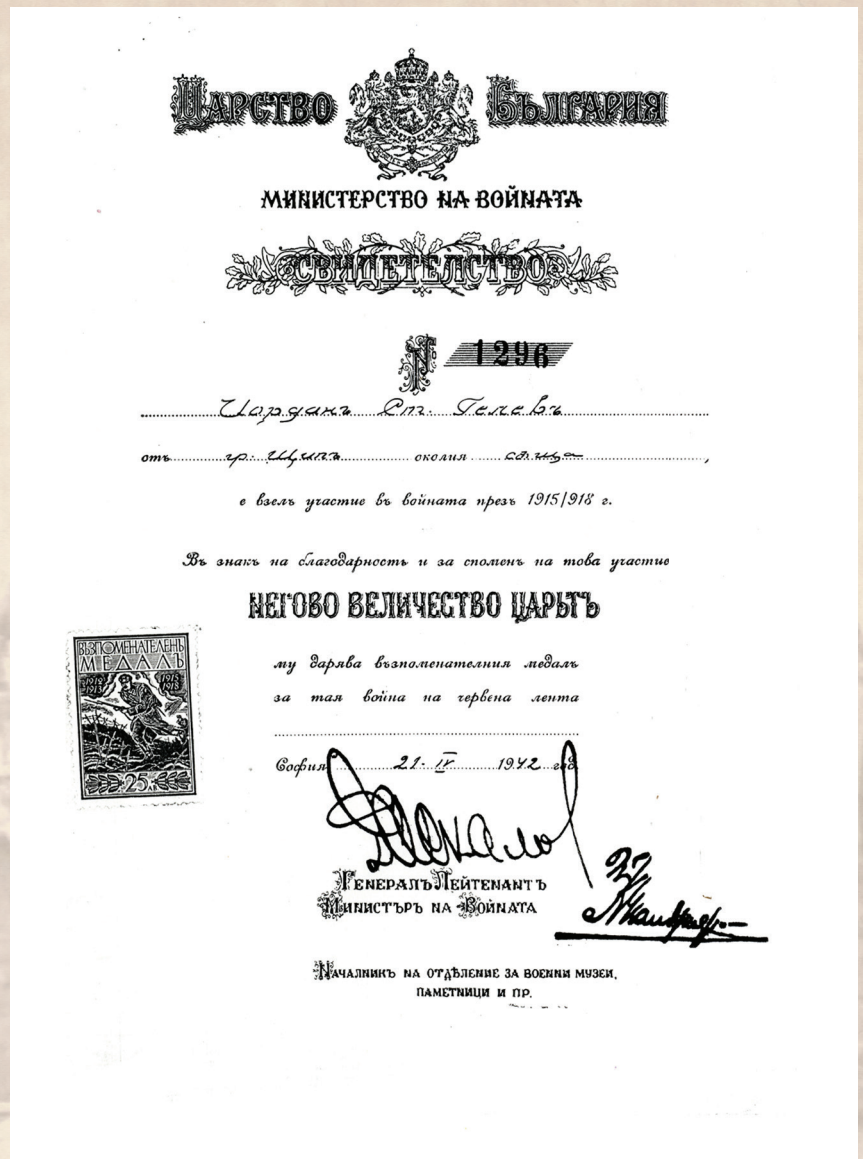
Fig. 17. Certificate for Jordan Gelev, from Shtip for participating in the Balkan wars 1912-1913, as a bulgarian soldier

Орден доделен на Јордан Гелев од Штип, за неговото учество во Првата светска војна 1915-1918 година, како бугарски војник

Decoration for Jordan Gelev from Shtip, for participating in the First World War 1915-1918, as a bulgarian soldier

Сл. 18. Уверение доделено на Јордан Гелев од Штип, за неговото учество во Првата светска војна 1915-1918 година, како бугарски војник

Fig. 18. Certificate for Jordan Gelev, from Shtip for participating in the First World War 1915-1918, as a bulgarian soldier

ИЗДАВАЧ
НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА ЗАВОД ЗА ЗАШТИТА НА
СПОМЕНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА И МУЗЕЈ ШТИП,
МАКЕДОНИЈА

Телефон: 032/392 044

e-mail: zavodimuzejstip@t-hwome.mk
Ноември, 2015

За издавачот: Зоран П. Читкушев, директор
Автор на албумот:
Емилија Коруновска, виш кустос историчар
Надворешен соработник: Ванчо Јосифов
Лектура И коректура: Делчо Везенковски - Вујче
Превод на англиски: Киро Јорданов
Печати: печатница "Европа 92" - Кочани
Тираж: 300 примероци

PUBLISHED

INSTITUTE FOR PRESERVING
CULTURAL MONUMENTS
AND MUSEUM SHTIP, MACEDONIA

Phone: ++389 032/392 044

e-mail: zavodimuzejstip@t-home.mk
November, 2015

About the publisher: Zoran P. Citkusev, director
Autor: Emilija Korunovska, custodian - historian
External consultant:
Editing and corection: Delco Vezenkovski – Vujce
English translation: Kiro Jordanov

Printed by: print house "Evropa 92" - Kocani
300 copies

Поддржано од Министерството за култура на Република Македонија
Supported by the Ministry of Culture of the Republic of Macedonia

Copyright © the institute for Preserving Cultural Monuments and museum Shtip, Macedonia

CIP - Каталогизација во публикација
Национална И универзитетска библиотека вСв. Климент Охридскиг, Скопје

